

MAITELAVA

„Näitelawa“

ilmub kord nädalas — igal reedel

19. veebruarist see aasta uuel toimetusel II. aastakäiku alates, paljude piltidega, mis teatri- ja kunstilimasse puutuvad, illustatult. Kaantejoonisid kunstnik **Polandi** poolt. — Käesolevaks aastaks on paljud tähtsamad kunstnikud, näite- ja ilukirjanikud ning õpetlased oma kaastööd lubanud.

„Näitelawa“ juhtkirjad puudutavad teatriolusid, toovad ülewaatlikka arvustusi ja mitmesuguseid kunstiharusid käsitawaid teaduslikka töösid ning referatisid.

„Näitelawa“ kroonikaosa sisaldab teateid ja kirjeldusi kogu ilma teatriite tegevusest ja wooludest, kultuurilistest sihtidest jne. Siin ilmuvad tähtsamate näitetegelaste, kunstnikkude ja kirjanikkude elulood, nende püüded ja kunstikaswatusline tegevus.

„Näitelawa“ jutuosaas awaldatakse kõigeüli kunstilõudeid täitwaid töösid näitelawa elust, piikenaljasid jne. Esimese numbriga hakkab Saksa kirjaniku **Woltersi** roman „Nende carriére“ ilmuma.

„Näitelawa“ divertissement toob ilulugemiseks sündsaid luuletusi, traagikalisi ja koomikalisi monologisid ja etteasteid.

„Näitelawa“ tahab oma lugejaid täieliku teatriajalooga, tema algusest kuni käesolewa ajani tutvustada, teatri tulewikuaateid ja kaswatuslist tähtsust kultuuratöös silmas pidades, rahwast näitekunsti lugupidamisele wiia.

Et maal olewatele seltsidele ja asjaarmastajatele näidendisi kättesaadawaks teha, annab

„Näitelawa“ 1910. aastal 8 suuremat (3—5-waatuslist) ja 10 vähemat (1—2-waatuslist) meie olude kohast kurb- ja naljamängu era raamatuna (mitte üksikute lehtedena) oma tellijatele hinnata kaasa. Kergenduseks on täielik regie-sisseseade, märkuste ja kostüümide kirjeldus ning iseloomude seletus. Kaasaantawatest näidenditest ilmuvad esmalt: **Heijermans'i** „Seitsmes käsk“, **Voss'i** „Süüdi“, **Walter-Steini**, **Preili doktor**“, **Max Halbe** „Noorus“, **Wied'i** „2x2=5“, **Minna Canti** „Anna-Liisa“, **A. Dinter'i** „Salakaubawedajad“ ja m. t.

Spordiosakonnas on kaastöölisteks **Lurich**, **Aberg** ja teised.

Tellimise hind:

aastas . postiga 5 rbl. — kop., postita 4 rbl. 60 kop.	
1/2 aastas „ 3 „ — „ „ 2 „ 50 „	
1/4 aastas „ 1 „ 60 „ „ 1 „ 40 „	
1 kuu peale „ — „ 55 „ „ — „ 45 „	

Kuulutuste hind:

1 lehekülj . . . 30 rbl. 1/4 lehekülge . . . 8 rbl.	
1/2 „ . . . 15 „ 1/8 „ . . . 4 „	

Lehe eesotsas poole kallimad.

Aasta, poole aasta ja kuuaja kuulutuste hind kokkuleppimise teel odawam.

Üksik nummer 13 kop. Adressi muutmise 20 kop.

Proovinummer saadetakse 2 seitsmekopikalise margi eest tellijale kätte.

Adr.: liht- ja rahakirjadele: гop. Ревель, редакция журнала „Näitelawa“

Wastutawad toimetajad ja väljaandjad: **Paul Pinna** ja **Theodor Altermanni**.

Toimetus ja talitus on Ehrenpreisi trükikojas, Rüütli uul. № 11.

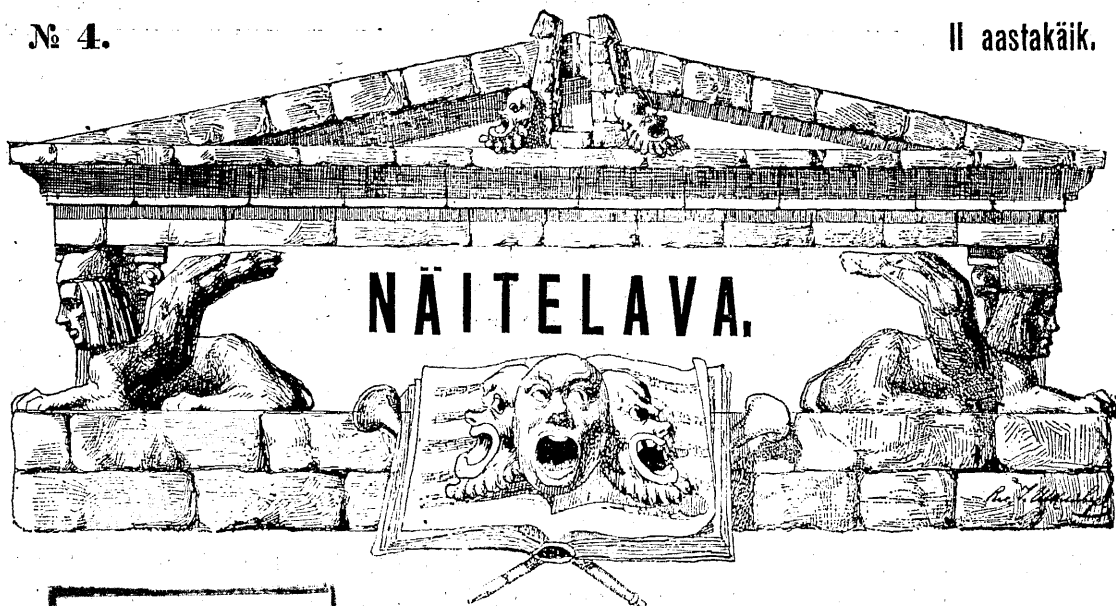
☞ Koiki endisel toimetusel ilmunud näitemängusid ühes trükilubadega võib toimetusest saada. ☞

„Näitelawa“ peale wõtawad tellimisi ja kuulutusi peale toimetuse wastu ja soalsamas müüdakse ka üksikuid numbrid:

Tallinnas: Ploompui raam.-kaupl.
 — **B. Koollõp.** seltsi „
 — **A. Uferi** „
 — **Pettai** „
 — **Enkelbergi** „
 — **Jaamull** „
 — **Schneideri** „
 — **Eihna** „
 — **Oiti** „
 — **G. Tuisk'i** „
 — **Waldmanni** „
 — **G. Müllersdorffi** „
 end. **K. Luksepa** „

Tartus: Kaarna raamatukauplus.
 Wiljandis: **Leokese** „
 — **Reewitsa** „
 Wõrus: **Paju** „
 — **Karlsoni** „
 Rakweres: **N. Erna** „
 Walgas: **Karlsoni** „
 Kuresaares: **Liwi** „
 Mõisaküläs: **Luiki** „
 Pärnus: **Küngi** „
 — **Karu** „

Haapsalus: **Koppeli** „
 Narwas: **Raha** „
 Peterburis: **Kõddari** raam. kaupl.,
 Мѣманская 22.
 — **Ohiselu** raam.-kaupl., Офи-
 церская 5.
 Kroonlinnas: **Wetto** raam.-kaupl.,
 Больш. Екатеринин-
 ская 5.
 Moskwas: **Lätte** raam.-kaupl., По-
 тронка, уг. Колпачнаго
 и Хохловскаго пер., домъ
 Моносзона, кв. 2.

Sisu:

Seltside edenemisest ja uute teatrite ehitamisest. — Eeposline element Eesti algupäralises näitekirjanduses. — Üks mälestusepala Eesti rahva laulupidul. — Adelina Patti mälestused. — Eesti III Kunstinäituse üleskutse. — Kuulsad õuenaarid. — Kirjandus. — Divertissement. Prometheus. — Roman „Nende karriera“. — Ülewaade. — Kirjawastused.

Seltside edenemisest ja uute teatrite ehitamisest.

Minu ees seisab „Näitelawa“ kolmas nummer, ja filmi ära pööramata waatan ma „tulewase Pärnu Eesti teatrihoone“ pildi peale. Misjugune röömustaw nähtus: Eesti näitekunst on omale jälle uue, kohase warjupaiga leidnud.

Kudas see ometigi tulnud oli? — Wähe oli kija, aga willu — seda rohkem. Räägiti küll, et „Endla“ selts Pärnus omale uut seltsimaja tahta ehitada, pandi ifegi korjandus toime, aga et midagi sellesarnast, Pärnu linna kohta ofse suurepäralist, elule suudeti kutsuda, seda poleks eemalseisjad aimatagi woinud . . .

Ja nüüd, nüüd näen ma, et see ometigi wõimalik oli, ja, nagu öeldud, suurema kärata! Kas see usku ei peaks äratama, et meil Eestis wõimalus ei puudu weel mõndagi teatri kajuks teha. Ma filmitsen pilti ja — tunnen tõsist rõõmu. Arhitekturi poolest on hoone ilus, tema sifemisi ruumisid ma ei tunne, aga ometigi tahaks uskuda, et need wälimufega kokkukõlas on.

Minu ülesanne ei olnud praegu mitte ükski Pärnu teatrist kõneleda, waid ma tahtsin mõned sõnad meie seltsimajade kohta üleüldse ütelda. Ma tahtsin wäikeste näituse ette tuua, kui kaugele wõrdlemisi lühikeste aja jooksul ja olusid filmas pidades meie linnade seltsimajad on awarnenud ja kui kaugele meie tallinnlased teistest maha oleme jäänud.

Minu waimufilma ette kerkib Pärnu ja Tallinna Eesti teater „Estonia“. — Taewas, misjugune kibe saatufepilge . . . Wõidakse ju tõendada, et meie tulewane teater wõimalikult tore tõotab olla.

Ja, ja . . . üsna õige! — kahjuks aga tõotab ainult olla, mil ajal? selles oldakse mõnel pool õige skeptistlikes arwamises. Pärnus on aga ehitus juba wälja pakutud, ning sügiseks peab hoone katuse all olema. — Meil peab aga suur näiteseltskond weel palju aastaid „Estonia“ praegustes üüriruumides ennaft piinama ja publikumi etenduseõhtutele waewlema kufsuma . . . „Lootus?“ — suurem jõukas selts! . . . Waadake kord tema ruumisid! . . . Isjand, halasta, seltsimaja —

Läheme kord Eesti- ja Liwimaa Eesti prowintsilinnadesse.

Narwas on näituseks kaks Eesti seltsimaja, „Eesti selts“ ja karskufelts „Wõitleja“. Mõlemate ruumid on „Estoniaft“ ja „Lootufest“ kaugel ees! Iseäranis awar näitelawa ja ilus, ruumikas, walge waateruum on „Wõitlejal“, maitserikkalt ehitatud, ilusate puutoolidega, millede põhjad mitte põhuft pole punutud ja

millede peale istudes mitte karta ei tarwitse, et mõne warjatud naela otja oma pühapäewasjed jäärekatted rebestad. Ijegi Wõru „Kandle“ jelts on meitest ees.

Wõru on märksa wähem linnake, kui meie ainus politseijaoskond (wiimaseid on meil terwelt kuus) ja ometigi on sellel linnakesel kena, pubas kiwist feltimaja . . .

Wiljandi uus karskusefelts — kiwiehitus . . .

Paides uus (kahe aasta eest ehitatud) „Ühenduse“ kiwiseltimaja.

Kuhu aga oma pilgu pöörad, igal pool näed felti asjus edu. — Tartust ei maksa rääkidagi. Müüd on ka Pärnu edusammu astunud. Need nähtused panewad meid tõsiselt mõtlema. — Meie, tallinnlased, oleme ajaft kaugele taba jäänud, taba jäänud nimelt selles, mis teatrihoonesse puutub . . . Tegewuse, jõuduse poolest ei wõi meie nuriseda. Intelligents teeb energialiselt tööd, koondab oma jõudusid, niisama töötawad ka need isikud rohkete, kes uue teatri ehituse eesotsas seisawad. Mitte nende süü pärast ei saa Tallinn omale teatrit, aga . . . raske on meid, tallinnlasi, „ühe müüsi“ alla mahutada!

Kurb, õige kurb nähtus on see, et tööliste ringkonnad leigelt, külmalt eemalseisjate osadesse tabawad jääda ja teatri ehitusest mitte otja ei wõta — see takistab edenewat tööd, see killustab . . . Ma kordan siin kohal sedasama, mis H. A. — o „Näitelawa“ teises numbris oma kirjatöös „Parteilikud waated kunstipeale“ ütles: „Õige kunstikoda on see, mis ainult puhta ilutunde templiks tabaks olla ja mis ühelegi tendentsile — olgu see proletariadi ebk kodanlaste kasuks — ulualust ei anna. Uus kunstiajutus olgu erapooletu koht, kus waenulikud kildkonnad, parteitülilised unustades, sõbralikult käsi-käes kunstilõbu wõikjivad maitsta.“

Kui töölisteringkonnad sellele waatekohale jõuakjivad, kui nad jarnasjale mõttele päri olekjivad, iga-juuguise killustamisekawa, sapi ja ironia kõrwale heidakjivad, siis — ühisel nõul ja jõul, oleks meil Tallinnas uus Eesti teater warstigi walmis. On ta meil walmis, siis wõime uhked ja õnnelikud olla.

Kulturalistid edutööd wõib siit palju lootata, waimuwalgust üle terwe maa paista — ja meil ei tarwitseks mitte teiste wähemate linnade ees, kes meitest ette jõuawad, häbi tunda. — Seda ei tohiks olla. Tallinn on ja jääb Eestimaa südameks, kuigi ta maa keskel ei ole.

Uues hoones oleks igamehel hea olla — töölisel ja kodanlasel haritlasel ja mitteharitlasel — ning tööd teeks igamees.

Uutes, lahedates ruumides on wõimalus ärieluft ja igapäewjuseft wabaneda ja kunstilõbu maitstes puhata — ja kunst ei tohi mitte kodanline ega proletarline olla, waid estetikaline. Ning igauks, kellel estetikalised tunded rinnas pesitsewad, leiab seal omale waimulist lõbu. „Estonia“ poolt toimepandaw ülemaaline laulupidu juunikuus on paremateft abinõudeft, mis meie teatriehitusele lähemale wiib. Siin saadakse kokku ja siis peaks otjusele jõutama, et meil wõimalikult pea uut teatrihoonet waja on. Laulupidupäewad peakjivad ka uue Eesti teatrihoone nurgakiwi panemise päewad olema.

—na.

Eeposline element Eesti algupäralises näitekirjanduses.

Nii raske, kui Eesti algupäralise näitekirjanduse üle otjustamine ja selle iseloomuliste külgede äratähendamine ka on — nende üksikute toodete järele, mis meil sellel põllul ilmunud, — peab siiski, neid wähe- heseid tükkijid lähemalt tähele pannes ja üksiteijega kõrwu seades, mõnda isäär- laldust, õigem nõrkust, konstateerima, mis enamaste kõikidele tükkidele, olgu see Karlsoni „Wale“, Rutoffi „Wastu wett“, Mändmetja „Neli päewa“, „Ema“

ebk ijegi Ritzbergi „Punga Mart ja Ulba Kaarel“ jne., ühefuguseft omased näitawad olewat.

Üks niisugune joon, mis kõikideft tähendatud tükkideft läbi jookseb, on nimelt eeposliise elemendi rohkus, mis muidugi juba nõrga dramatika kohati usna warju jätab ja selle läbi tüki näitelawalist wäärtust märksa alandab. Ei wõi ju nimetamata jätta, et nii mõneski näitemängus lehekülgi on, kus dramatikaline element wõidule pääseb, aga sealsamas sumbutab seda kirjaniku enese labane jutustaw toon, kes omapoolsete

ſündmustiku ehk mõne tegelase hingeelu ſeletustega näiteſeinte tagant korruga waatajate ette ilmub. Sar-
naſeid ſeletuſi määrib ſiis kirjanik ikka üksikõnedena mõnele kangelasele kaela, ſelle peale waatamata, kas ſee wiimase pſüholoogilise momendiga kokkukõlas on või mitte. Seefugune wõõra elemendi toomine näi-
telawa tööſe on laiduwäärt. Ma ei taba ſiinkohal mitte monologi-
de wäſtu üleüldſe rääkida; õige üksi-
kõne, mis otſekohelt kangelase käes olewaſt hingeli-
ſelt ſeiſukorraſt wälja woolab, on oma koha peal. Ma taban ainult niifuguste üksi- ja kabekõnede peale tä-
hapanemist juhtida, milledes kirjanik tüki käigusſe ehk ſünd-
mustikusſe puutuwaid ſeletuſi põiminud on. Niifugusteſt kohtadeſt
paistab ſelgeſte kätte, et kir-
janik kas eepoſliſe luuleandega on, kes ekſikombel draama loomiſe
kallale aſunud on, ehk jälle luule-
kunſti põhjuſwormide wabele weel kindlaid piiriki-
wiſid panna ei tea.

Kus ja milles ſeiawad ſiis õieti luulekunſti kolme-
ſuguste põhjuſwormide, ſ. o. eepoſliſe ehk jut-
ſtawaluule, liirikaliſe ehk tundeluule ja nendeſt kõige täht-
ſama dramatikaliſe ehk näitelawaluule, wabepiirid?

Nende piiride äratundmine ei ole nii kerge, kui ſee eſjalgul ehk paistab; iſegi häſti haritud inimene wõib nimetatud piiride äratähendamiiſes mõnikord ras-
keſte ekſida, iſeäranis ſiis, kui tarwis on eepoſliſe ja näitelawaliſe
luule wabel wabet teha. Wäga ſage-
daste jaotataks neid kolme iſeſugulſt kunſtibaru lühe-
dalt järgmiſelt: jutt, roman on eepoſline, laul — liiri-
kiline, dialog — näitelawaline luule. Niifugulſel ar-
wamiſel näiks meil ka mõned algajad näitekirjanikud olewat, et kõik,
mis dialogi näol on kirjutatud, juba näitemäng on. Ja arwustajad ei
tea ſarnaſte tööde kohta muud ütelda, kui et need tehnikaliſelt
nõrgad on.

Eepoſpool tähendatud põhjuſwormide jaotamine on aga täieſte
ekſlik, ſelt on rohkeſte lauluſid (lugu-
laulud, balladed jne.), mis mitte liirikaliſed ei ole, waid kindlaſte
jutuſtawaluule hulka käiwad. Teiſeks tuleb eepoſliſteſ töödes ſage-
daste dialogiſid ette, mis jellepäralt (nagu juba waremalt tähendaſin)
kaugeltki weel dramatikaliſed ei ole. Nagu ſiit ſelgub, on ekſ-
lik ainult wälimiſe wormi järele otſuſtada; tarwis on ſüga-
wamale tungida ja oluliſt labkuminekut täbele panna ja tabada
kaſfuda.

Ariſtoteleſe, Göthe, Kleiſti, Leſſingi ja teiſte täht-
ſate kunſtitundjate jellekohaseid ſeletuſi lübedalt for-
muleerides oleks liirikaline luule ſee, mille taga autor oma iſikuga
ſeiab; liirikaline luule on täieſte ſubjektiwline luule, milles
luuletaja oma iſiklikka tun-
deid ja meeolu wälja ütleb; ſeda lugedes ehk kuul-
des ei kao meil autori pilt-kordagi filmiſt.

Eepoſliſes luules wõtab ka autor enefeſe ſubjektiw-
liſe ſeiſupaiga, kuid ſelle wabega, et ta mitte otſekohe enefe
tundeid ei awalda, nagu ſeda liirik teeb, waid ta jääb ikka
ainult jutus, romanis ehk lugulaulus ettetulewate kangelaste
wabemeheks. Nende ſuu läbi awaldab ta wähem tundeid ja
meeolu kui juhtumiſi, olgu need ſiis tema enefe ehk teiſte eluſt
ehk ko-
guni luulewallaſt wõetud. Kuigi eepoſliſt luulet luge-
des ſelle looja pilt meil alataſa ſilma ees ei ſeiſa, kuid
tema juhtiwat kätt tunneme meie igas aſjas, ſündmuſte järjekorras
ja tegelaſte hingeeluſeletuſtes. Eepikuſel on kõige juurem ja
laiem töötamiſewabaduſ; tema töö wõib nõnda pikk ehk lühikene
olla, kui ta iſe tabab; jutukäik wõib nõnda palju aega tarwitada,
kui autoril iganes meelde tuleb.

Kõguni iſelugu on aga näitelawaluulega. Näite-
kirjanik peab oma aine kohta täieſte objektiwliſe ſei-
jukoha wõtma. Ta tohib ainult ütelda, mis tema kangelaste
hingeaſe ſünnib, mis neid hingeliſelt erutab. Niipea aga, kui ta
ſeda on teinud ja tegelaſte iſe-
loomud lühikeſte joontega ära on tähendanud, peab ta iſe
täieſte kõrwale aſtuma ja oma kangelasi wabalt teha laſkma,
mis neid nende ſiſemine inimene tegema ſünnib.

Et näitelawaluulet kõigi kõrwalekaldumiiſte eelſt
wõõraſteſe waldadesſe, mis töö wäärtuſt igapidi alandawad
ja ſelle mõjulepääſemiſt takiſtawad, puhta hoida, olgu ſee
iga näitekirjaniku mure, kõige pealt enefeſe luulekunſti
põhjuſwormide wabekorda ja piiriſid ſelgeks teha. Alles ſiis,
kui meie algajad näitekirjanikud eneſtele näitelawaluule
kohta kindlama mõiſte on omandanud, wõime loota, et meie
tärgaw näitekirjandus (nii wäike kui ta ka olgu) ſelleſt
chaosiſelt ſeiſukorraſt, kus kõik ilma kindla korrata läbiſegi
wiſatud, wälja pääſeb ja enefeſe kindlamat, iſeloomulikumat
kuju hakkab wõtma. H. A—o.

Üks mälestuspäew.

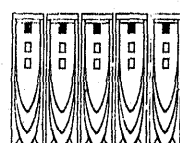
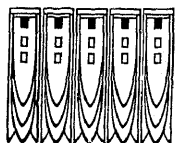
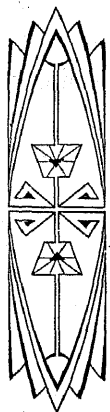
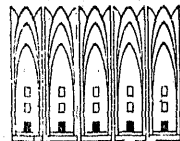
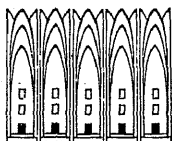
Täna saab sellest kümme aastat täis, kus praegune „Wanemuise“ näitleja Ants Simm esimest korda awalikult ette astus. Kes oleks seekord mõtelda teadnud, et sellest, mis haast tujust oma ja teiste lõbuks ette wõeti, pärast elukutse saab. Kes oleks aga seekord mõtelda leidnud, et see mängimine beategewaks otstarbeks ja lõbuja tantuõhtu kaaspalaks enefes juba idufid kandis, mis ainult kuus

aastat hiljemine täie tundmisega ja selgusega kui eestlaste näitekunsti rahwa elus omale õigust ja kohta nõudis. Ilma et enefele aru teati anda, tehti sel ajal ettewalmistawat tööd, ja üks neist töötajatest, see, kelle töö kõige otsekohesemas ühenduses praeguse teatriga on, oli Ants Simm.

See oli aeg, kus „Wanemuine“ suikumas oli ja uueste-ärkaw Eesli seltskond „Taaras“ ennast kogus. Lootuserõõmus aeg! Uusi mõtteid, uusi tulewiku-

Ants Simm, Wanemuise näitleja.

plaanisid oli nii palju ja et nad meie praeguse eluga võrreldes kitsamatse piiridesse jäiwad, siis seisis nende teokstegemine palju lähedamal silma ees ja kartused ja kahtlemised ei waewanud palju päid. Kaasakiskuwat head tuju oli palju ja need, kes endid kaasa kiskuda laskiwad, ei puudunud. Üks neist kaasakiskujatest oma põllul oli Ants Simm. Ei tea, kas seekord palju awalikka piduõhiuid oli, kus tema ühel wõi teisel wiisil aitaja ei olnud, küll laulu, küll mängu, küll ilulugemise, küll näitlemisega. Ikka walmis oma tööd kõrwale jätma, kui mõni awalik asi ees, ikka walmis midagi ette wõtma, toetama, kaasa aitama, ilma et iial oma enese kaju, et wäbemaltki kiituse järele oleks küsinud. Nii algas Ants Simmi töö ja niifugufeks on ta jäänud.

Kui paljud meie awalikkudest tegelastest on ära tüdinunud ja töö nurka wiisanud, kui paljud ei jäänud kõrwale, kui see töö kiitust ja austamist küllalt ei andnud, kui paljud ei kadunud wäikluse ja parteinääklemiste sisse — kõigest sellest on Simm wabaks jäänud. Et sõbrad teda kiidawad, see ei ole ime, aga imelik on, et temal isiklikult öieti wastasteid ei ole. Ka need, keda ta haawanud — ja tema õiglane wiis ütleb nii mõndagi südame pealt ära — ei heida temale isiklikult midagi ette, sest seda teab ja tunneb igaüks, et temas iial wäiklus ja wihawaen ei räägi, waid soojus ja osawõtmine kõige wastu, mis meid edenemise teel edasi wiib. See iseene ärasalgamine ühelt poolt ja see joe kaastundmus ja huwitatus teiselt poolt teewad Simmi haruldaseks armfaks kaastööliks, nad tõstawad iga töö temaga koos üfugufesse rõõmsase wabasse õhkkonda ja kisuwad ka teifi kaasa.

Aga kõige selle peale waatamata oleks tema mõju kitsama ringi piiridesse jäänud, ainult sõpradele ja kaastegelastele austada ja mälestada, kui Simm mitte elukutse ei oleks walinud, mis teda nähtawale kohale laiemate ringide ees ei oleks leidnud: ta hakkas näitlejaks.

See samm ise järgnes jälle ainult järjekindlalt sellest, mis praegu tema iseloomu kohta üteldud. Seda sammu ei oleks keegi ette wõtnud, kellel oma kaju ja hea elu natukegi oleks maksnud. Kui mõned teised noored kaasüliõpilased näitelawale asusiwad, siis ei sündinud see mitte, et oma tulewikuplaanisid muuta, Simmi juures oli see aga teifiti. Tal oli perekond, kelle eest ta hoolltsema pidi, ta teadis, et ta selle sammuga hulk raskuji oma õladele wõttis, ta teadis, et ta sellega oma tulewiku loomulikule käekäigule koguni teife sibi andis — ja ta astus

siiski näitlejaks, palga eest, mis wähem oli kui igal wäiksel kirjutajal, töö kallale, mis suurem oli kui nii mõnigi ametitöö. Seejama idealismus, mis enne igast tema teost wälja paistis, oli ka nüüd siifimine käskija, ja Simm kuulas sõna ja sidus oma saatuse ühe ette wõtte külge, mis nii kõikuw, nii kardetaw, nii wähetõotaw kui harwa mõni teine.

Mis tema organiiseeriw jõud asjale kaju toonud, kui palju „Wanemuise“ näitelawa käekäigus tema käfi aitaja ja toetaja oli, see jääb suurelt jaolt näitefainte taba, nimetada wõiks tema ringreiside juhtimise tööd, mis teda ka laiemate ringkondadega kokku on saatnud, ja tema peenetaktiifit, ilma hoopemata rabulikku tegewust ka wõdrastele on näidanud. Mis Simmi nime aga üleüldisusele tuttawamaks ja tähtsamaks on teinud, see on tema näitelawaline tegewus, mille mälestusepäewa ta täna pühitseb.

Simm ei ole genius. Tema näitlejaand ei ulata wiimastesse kõrgustesse, temal on piirid kitsamalt tõmmatud, aga kes oleks genius Eesti näitelawal! Ei ükski. Ja ei wõigi olla, sest meil on alles kütifepõletamine ja algharimine käsil, kudas wõiks pöid oma paremat wilja anda. Meil saab kaua weel oodata ja meie ei tohi ifegi seda kindlaste ütelda, et meil kord geniused tulewad, sest meie ei tea oma rahwa foetawat jõudu ära hinnata. Aga kui Simmile ka antud ei ole kõige kõrgemaid nõudmisi täita, talle on ometi midagi antud, mis teda meie näitlejate efimesesje ritta seab, see on tugew ja sügaw tundmuse ilm, õiglane ja kaasaakiskuw hingeelu awaldamine. Need on küll tema näitleja-omadustest kõige tähtsamad.

Mitte ikka ei awalda nad endid ühel mõõdul, sest tundmuseinimene on tundmuse mõju all: ta wõib sellesjamas ofas kord kaasakiskuw joe, kord wäfinud külm olla. Aga meie peame kunstniku wõimist tema paremate sünnituste järele hindama ja peame ka näitlejale andeks andma, kui tema eraelu mured mõnikord rohkem tema mängusje tungiwad, kui tükk seda kannab. Ja meie Eesti näitlejatel on neid muresid palju, rohkem kui see kunstile hea on. Rohutaw majandusline hädaoht, mis alati teatri kohal heljub, sööb mõnegi wärske ja jõulise tundmuse ära, lasseb mõndagi kahwatuks minna, mis algufel wärwiline ja wärske oli. Selle peale waatamata on Simm terve rea kujufid loonud, mis meie näitemängu-ajalugu austufega saab nimetama ja mille eest meie temale tänulikud tohime olla. Olgu ainult siin mõned üles tähendatud: Bartel Turafer, Biegler (Kiwi-kiwide hulgas), Bernick (Seltskonna toed), Ni-

kita (Pimeduse wõimus), Wõõras (Hannele taewaminek), õpetaja (Kirikumõisa Riike), Hans (Emake maantee).

Aga mitte ainult tõsised, rasked kujud ei õnnesta Simmil, vaid rõõmustawal wiisil ka lõbusad, ja ka siin ei ole tema ring kitsas, sinna mahuwad naljakad iseloomud, nagu Rebane Südameusjäs (üks kõige juurpäralisematest kujudest üleüldse, mis Simm loonud), maatülem Kobranabka kasukas, Kaswataja Slabsmann, kui ka noored lõbusad elumehed nagu Bolz (Ajakirjanikud), poeg (Isa ja poeg), Blunffkli (Kangelased), ja piir ulatab veel edasi kuni ülemealikute moonustusteni, nagu rätfep Niit (Loos 7459), Robert (Robert ja Bertram). Siin on ainult üksiku üles loetud, aga kui neid kujusid filma eest mõõda lasta käia, siis alles tuleb meelde, kui nii mitme ülemealiku naeruõhtu eest meie Simmile tänu wõlgu oleme. Ja ometi seisab ta alles oma töö algul, ja tulewik toob meile kindlaste ikka walmimat ja maitswamat wilja tema andest. Sellepärast olgu need read meeldetule-

tufeks kõikidele, keda see sümpatiline inimene ja kunstnik oma andega on liigutanud ja rõõmustanud.

„Postimees“.

Dii „Postimees“. Rõõmuga ühendame endid ülemal pool ilmunud kirjeldusega ja soowime hr. A. Simmile soojalt selleks tähtfaks päewaks õnne. — Loodame austatud näitlejat veel kümme ja veel kord kümme aastat Eesti näitelawal näha. „Postimees“ ütleb õieti — „Meie Eesti näitlejatel on nii mõnegi takistusega wõidelda“. Lõpame veel siia juurde, et ka tänamatusega, kuid ülesanne iseeneest on suur, sest sinus ajub teadmine, et sa rahwale ja kultuuralle töötad, oma aega ja terwiist ohwerdades. Siiklikus näitleja elus on nii sagedaste filmapilkusid, kus kõik need üksikud warjuküljed unustatakse ja sellepärast — halba unustades, head mälestades ikka edasi, ning selleks soowime hr. A. Simmile palju jõudu!

„Näitelawa“ toimetus.

Wäline Eesti Tallinna laulupidul.

Sidemed kodumaa ja meie asunikude wahel hakkawad wiimasel ajal ikka rohkem tihenema, nähtawat tõendust wõime sellestki leida, et tulewal laulupidul juba rohkem kui kunagi enne laulukoorisid just asundustest osa wõtma tulewad. Isegi kaugelt Wolga kallastelt lubawad koorid endisele kodumaale tulla, ja tulijate hulgas on wististe palju neid, kes kodumaast senini ainult kuulnud on. Nagu meie kuulnud, on senini asundustest umbes 600 tegeplast laulupidutoimekonnale teada antud. Üksi kuid pidulisi saadab aga wäline Eesti laulupidule wististe tuhandeid.

Juba Tartu muusikapäewast wõeti wälise Eesti poolt õige suure õhinaga osa, kuid paljud, kes seal käisid, on see külmus ja hoolimatus, millega kaugelt tulnud wõõraid wastu wõeti, imestama pannud. Kaugelt tulnud wõõrad tahtsid, näituseks, „Wanemuise“ piduõhtule minna, nad ei osanud warakult piletisi nõutada — ja jäiwad ukse taha. Nii käinud nad kohalt kohale ikka kontwõõrastena. Midagi ei oldud ehtud, et neile pidulistele, kes meie kodumaad,

wõib olla, esimest korda nägiwad, tema pinnal esimest korda wiibisid, näidata, et nad mitte kogemata äraeksinud wõõrad seal ei olnud. Wõõrastena pidiwad aga kaugelt tulnud pidulised ennast tundma, sest milgi kombel ei selgunud, et neid wähemaltki oodatud oldi.

Tallinna laulupidul tuleks juba aegsaste selle eest hoolitseda, et pidutoimekonna kõrwal isearaline korraldus just selleks oleks elule kutsutud, et neile juhatus pakkuda, kes kaugemalt pidule tulnud. Wististe tuleks selleks kaunis laialise tegewuseharuga komisjon asutada. See komisjon peaks wäljastpoolt kodumaad tulnud laulukooridele korterit muretsema ja wõimalikult nii, et kaugemalt tulnud wõõrad wõimalikult suurema hulga koos wõiksid olla. Siis peaks sellel komisjonil suurem hulk nooremaid jõudusid (üliõpilasi) käsitada olema, kel otsekoheseks ülesandeks oleks eemalt tulnud pidulistele rahwamurrus juhtideks olla, neile kõike, mis tähtsam on, näidata ja seletada. Komisjonil peaks pidu ajal oma kindel asupaik olema ja selle adress peaks warakult enne

laulupidu algust awalikult teada antama, nii et kõik, kel tema poole tarwis pöörduda oleks, teda hõlpsaste kätte leiaksivad. Niisama tuleks sellele komisjonile kõikide pidustuste piletisi eelmütügile anda, et sealt jällegi ainult kauge-malt tulnud pidulised wõiksid neid igal ajal osta. Wälisel Eestil wõiks pidu ajal oma ise-äraline rinnamärk olla, see aitaks nende kand-jaid nii mõnelegi poole sisse pääseda. Kui kau-gemalt rohkem pidulisi Tallinna laulupidule peaks ilmuma, siis ei oleks wist mitte ülearu ka seda nõuda, et pidutoimekind parajal ajal mõne tunni selleks määraks, et wälise Eesti esitajad wõiksid üheskoos kodumaalastega juttu westa ja sõbralikult mõtteid wahetada. Arwatawaste arataks waba ja südamlük tutwus-tamiskatse nii mõnegi rinnas, kes ehk ainult uudishimu kustutamiseks kauge-malt pidule on tulnud, südamlükumaid sidemeid meie kodumaa ja tema kulturapüüete wastu.

Pealinna Eesti asunduse ärksamates ring-kondades on just neil põhjustel mõte tärgranud, Tallinna laulupiduks wälise Eesti toimekonna algatust oma peale wõtta. Tahetakse pidutoi-mekonnaga juba lähemal ajal ühendusesse astuda, et kõige pealt tööeskawa kohta sel-gusele jõuda. Soowida jääks ainult, et sarnane

korraldus wõimalikult pea tärkaks, et juba warsti kauge-mad piduletulijad wõiksid temale oma soowisid hakata awaldama. Loodetawaste toetaksivad ka pealinna üliõpilased oma poolt sarnast korraldust pidupäewade ajal, kuna just palju abimehi tarwis oleks

Praegu on meie wanemates asundustes umbes niisugune ärkamiseaeg, nagu see omal ajal kodumaal oli. Nüüd tuleks kodumaalt igal kombel sellele wärskete woolute hoogu anda. Meie esimestel laulupidudel oli suur tähtsus just selle poolt, et nad äratasivad ja wirgutasiwad. Praegu ei suuda laulupidud kodumaal hariduse edendamises iialgi enam seda tähtsust omandada, mis neil omal ajal oli, kuid wälise Eesti äratamiseks wõiks neil sünds-a korralduse abil weel õige laialine tähtsus olla. Kui Tallinna laulupidu toimekind seda silmas peab ja just selle külje peale pütäb iseäralist rõhku panna, siis wõib tulew laulupidu meile midagi uudist pakkuda, mis seni teistel suurtel laulupidudel on puudunud, nimelt, siis wõik-sime ehk seda näha, kudas meie rahwa kaugele pillatud killukesed oma hariduslistes püüetes kodumaa kulturaga hakkawad sidemeid põi-mi m a.

„Pealinna Teataja.“

Adelina Patti mälestused.

Jlmakuuljus, lauljanna Adelina Patti algas oma hiilgawat tegewust New-Yorgis 24. nowembril 1859. aastal. Siis oli ta kahe-kümneaastane. Hiljuti pühitseti tema 50-aastaft juubelpäewa. — Wiiskümmend aastat on kuulus lauljanna laulnud, ilma et see tema hääle peale mõju oleks awal-danud. Juubelpäewaga ühes pühitsetes ta ka oma seitsmekümneaastaft sünnipäewa. Praegu elab Patti oma kolmanda mehega, parun Sederströhmiga, Inglise-maal oma lossis ja siis, juubeli puhul, awaldas laul-janna Inglise ajakirja sõnumesaatjale järgmisi mälestusi:

— Oma elu, — jutustas lauljanna, — olen ma imelikus übetoonilises ümbruses mööda saatnud. Ma ei tohtinud enesele iialgi seda lubada, mida teised ene-sele lubasiwad. Ma pidin seda ikka enesele meelde

tuletama, et ma mitte igapäewane surelik ei olnud, waid lauljanna, kes oma hääle eest rõhkem pidi hoo-litsemä, kui kõige õrnatundlikum ema oma lapsi eest. Minu elu oli tundide järele jaotatud. — Hommikul kell kümme tõusin ma üles ja kella üheteistkümne ajal olin ma juba klaveri ees harjutusel.

Nendel päewadel, mil ma õhtul laulma pidin, keft-siwad harjutused ainult wiisteistkümwend minutit, ning siis wõeti ainult tooniredelid (gammad) läbi.

Niisugustel päewadel ei rääkinud ma ühegi ini-mefega sõna, seft midagi ei ole wäsitawam kui kõne-lemine. Ka õhtul, ettekannete waheagadel olin ma kurt kui kala.

Mitte sõnagi . . .

Igapäew enne einewõtmist läksin ma jalutama. — See mõjub hingamise peale hästi. Sõõmises olin ma

õige tagasihoidlik, ei tohtinud mingid raskeid ega teravaid aineid süüa.

Nüüd, kus ma näitelawale selja pööran, hakkasin ma alles tundma, mis sinep ja pipar on.

Kaela ei mäsinud ma kunagi, nagu seda paljud teised lauljad teewad, šalliga kinni. Ainult rätik kergelt ümber kaela wistatud ja — sellele on sarnane komme iseäranis kavalik, kes alati reiside peal wiibib ja alati õhmuudatuji peab tundma.

Mitugi korda on minult küsitud, mis arwamises mina arstide kohta olen. — Õige kenad inimesed, aga siiski parem, kui nendest eemale hoida. Ühelegi arstile ei ole ma luba andnud minu kaela puudutada. Kõige ojawam arst on laulja hääle tundmises profan. — Hääl on niisama individuaalne kui annegi. Igaast arstist tunnistatan ma boorhapuga kurgu loputamist kõige paremaks, niisama ka soojade kompresside panemist; nendega ei tohita aga mitte liiale minna.

Kuulus lauljanna Adelina Patti.

Tuhandetest palwetest hoolimata ei ole ma oma eluajal kordagi pärast etendust õhtusöögile lõitnud ja seda sellepärast, et mitte kauemaks istuma jääda, liiga süüa, palju rääkida ja hilja woodisse heita.

Kell üks oli kõige hilisem tund, mil ma magama heitsin. Hommikul kell üheksa join ma juba woodis šokoladi.

Ilma peale vaatamata läksin ma peale einet paariks tunniks jalutama . . .

Laulu ajal juua ei tohtinud, sest kurk on laulu ajal nii kui nii juba liig äritatud ja kuum.

Ainukefeks hääle alahoidmise ja terveolemise abinõuks on eeskirjade järele elamine ja tuule tõmbamise eest eemalehoidmine.

Jumal hoidku kaks päewa järgemööda laulmise eest. Bass ja bariton ehk tohiwad weel seda teha, aga kõrgetele häältele, nagu sopranole ja liirikalisele tenorile on see katkuks ja hukatusfeks.

Kui mitu korda ei ole direktorid mind põlwili palunud, et ma kaks päewa järgemööda laulaksin, aga kunagi ei suutnud nad mind liigutada. — Ma ei laulnud mitte.

Sarnaste elutingimiste all pidi kuulus lauljanna elama. Ehk ta oma häälega küll sadafid tubandeid teenis ja austajatest ümber oli piiratud, jäi ta siiski wangiks ja tihtigi oli temal silmapilkusid, kus ta oma teenija wabaduse üle kadedust tundis. Nii mõnedki korrad pidi ta näitelawale selja pöörama ja kui „libt-

surelik“ elama hakkama, aga kui ta õhtul näitelawal seisis ja seda nägi, misfugust mõju tema hääle pealt kuulajate peale awaldas, kui ta publikumi kiiduawaldusi kuulis, siis oli ta jälle endine Patti, keda ainult kunst waimustas ja kütkestas.

Eesti III Kunstinäituse üleskutse.

Eesti kunstnikkude keskel liikus juba ammuugi mõtte korralikka kunstinäituse, kas iga aasta wõi üle kahe aasta, toime panna; selle-

3. Näituse puhas sissetulek läheb näitusest osawõtjate kunstnikkude kasuks. Abiandmise wiis jääb wäljapanijate eneste määrata.

kohaste läbirääkimiste järele ja kunstnikkude eneste nõusolemisel otsustas ajakirja „Noor-Eesti“ wäljaandew ringkond korraldusi enese peale wõtta ning täidesaatja toimekonna walida. Toimekonnale tehti otsekoheks ülesandeks asja nii korraldada, et käesolewa aasta augusti- ja septembrikuul Tartus ja Tallinnas kunstinäitus toime pandaks.

Näituse programm on järgmine:

1. Näitus peetakse ära Tartus 13.—29. aug. ja Tallinnas 4.—19. sept. s. a.

2. Näitusele wõetakse töösid wastu kõigist kunstiharudest: maalid, joonistused, katsed, kawandid, grafika, plastikatööd, kunstkäsitöö jne.

Oma poolt awaldab walitud toimekond järelekaalumiseks mõtet, et puhta kasu eest töösid Tartus Eesti Rahwamuuseumi ja Tallinnas asutatawa Kunstimuuseumi jaoks ostetak. Kui toimekonna soowiawaldus kunstnikkude poolt wastuwõtmist leiab, siis jääb otsustajaks, misguseid töösid osta, kunstinäituse jury.

NB. Osawõtjaid kunstnikka, kes isiklikult näitusele ei ilmu, palutakse abiandmise wiisi kohta kirjalikult oma arwamisi awaldada.

4. Näitusele saadetawate kunstitööde saatmise kulud kannab näitus. Nõndasama ka tagasisaatmise kulud. Asju aga palutakse hoollega sisse pakkida.

5. Tööde arw ja suurus tuleks 1 kuu enne näituse awamist toimekonnale teada anda, et parajaid ruumisid leida wõiks.

6. Näitusel väljapandawad tööd peawad vähemalt nädal enne näituse awamist kohale, Tartusse, jõudnud olema.

7. Näitusel väljapandud kunstitööd saawad soowi peale näituse ajaks õnnetuste wastu kinnitatud. Mittemüüdawate tööde kinnitusehinna suurus tuleb näitusetoimekonnale üles anda.

8. Et kunstiwäärtuseta asju näitusele ei pääseks, selle üle walwab jury. Jury liikmeteks on järgmised kunstnikud palutud: K. A. Hindrey, J. Koort, H. Laipman, A. Promet, Kr. Raud ja N. Triik.

9. Kui väljapandud tööd müüa on, tuleb neile külgepandaw hind üles anda ja ühtlasi teatada, missuguse alahinnaga wahest, kui külgepandud hinna eest ostjat ei peaks leiduma, näitusetoimekonnal luba on töösid ära anda ehk mille eest jury muuseumide jaoks ära osta wõib.

10. Näituse ajal peetakse Tartus ja Tallinnas rida kõnesid kunsti ja kultura üle.

11. Kunstinäituse toimekond on sellekohaseid sammusid astunud, et näituse ajal ka muusika ja näitelawalise kunsti põllul tuumakaid toodeid Tartus ja Tallinnas ette kantakse.

12. Ajakirja „Noor-Eesti“ aasta ja poolaasta tellijatele on näitusele Tartus ehk Tallinnas ühekordne sisseminek hinnata.

13. Näituse-toimekond mõtleb väljastpoolt Eestit kunstiarwustajaid näitusele kutsuda.

14. Näituse-toimekonna tegewust rewideerivad kunstnikkude-osawõtjate poolt selleks walitud rewidendid.

15. Toimekonnal ja juryl on õigus ennast kooptatsioni läbi laiendada.

Kunstinäituse eeskawa awaldades kutsub ajakirja „Noor-Eesti“ kaastöölise-kunstnikkude poolt walitud toimekond kõiki Eesti kunstnikka üles näitusest tööde väljapanemisega osa wõtma tulla. Ühtlasi palutakse kõikide Eesti kunstnikkude ja kunstipilaste adressisid saata, et wõimalik oleks neile üleskutset ja programmi kätte läkitada.

Kõige austusega Eesti III Kunstinäituse toimekonna liikmed: **Kristjan Raud, Nikolai Triik, Karl Menning, Gustav Suits, Bernhard Linde.**

PS. Kõik näitusesse puutuwad küsimised palutakse järgmisel adressil saata: Ajakirja „Noor-Eesti“ toimetus, Kunstinäituse-toimekonnale, Tartus (Юрьевъ, Лифл.)

Kuulsad õuenarrid.

Dr. Ernst Leonhardt'i järele.

Motto: See iland, kes narrifid peab, teeb wäga targaste, Mis tark ei tohi ütelda, lä'eb korda narrile.

Fr. von Lohan.

Sgakord, kui uus aasta oma alguse üle on elanud, teewad tsiwiliseeritud rahwad ennaft waimlifelt kas wõi ainjaks nädalaks kõigest ümb-ruseft ja igapäewjuseft üleolewalt wabaks ja unustawad ifegi oma kohusetäitmifed, on liig wallatud ja Rooma luuletaja ning elutundja Horaziuse ütelfuft meeldetuletawad: „Omal ajal on lubatud ka narr olla!“ Waftlalõbu on igal pool waliifemas. Kui ka Lõuna päikefe all, Nizzas ja Roomas, waftlanali kirjumat ja lõbusamalt läheb kui karedas Põhjamaa kliimas, fiiski walifseb ka Saksamaal, wähe-malt kobati, farnane lõunalaste waftlameeleolu, mis ennaft rõõmsas lõbus, nokkiwas naljatufes ja wedamifes ning süüta wallatufes awaldab, mis ennaft mitte ükski tubadesfe ei peida, waid, nagu näitu-feks Münchenis ja Kölnis, ifegi tänawatele afub.

Kolmekuningapäewafst algades kuni paastunäda-

lani wältab see käreftew üleannetus ja lõnadewali-matus, kus targad narrideks ja narrid tarkadeks muutuwad.

Siis aga nõuab elukaredus jälle oma õiguseid, raputatakse nõiastus, ja ülejäanud päewad aastas faadetakse wirgalt töötades ja waftlalõbu mäletades mõõda.

Endistel aastafadadel oliwad koguni teifed kom-bed. Awalikud lõbustufed oliwad küll omal ajal niifamuti kiifendatud, aga õuenarride pidamine, kelle-del waimuannet naljatamifeks ja algupäraliste laufete tabamifeks oli wõi kes oma naljaka wälimufe pooleft oma käskijate aega wiita oskafiwad, oli fiis wäga moodis. Neid õuenarrifid ei pidanud mitte ükski riigi-walifsejad ega würstid, waid ka rikkad eraifikud ja ifegi waimulikkude ringkondades wõis neid leida. Enamaste oliwad need farnafed kahjatfemifewäärilifed olewufed, kes kõiki oma herraste tujuifid wastupane-matalt pidiwad täitma ja kõige alandawamat ümber-käimifst kannatama, et ülespidamifst teenida. Suure-malt jaolt oli ka loodus nende wastu wõõrasema

olnud, kui ta neid küürakatena, wigastena, härja-põlvelastena ja idiotidena päikešewalgust näha laskis. Ja tol ajal, kus inimlik lugupidamine weel lapseaftmeid tegi, leiti sellest lõbu, et neid õnnetuud olewusi omale mängukanniks pidada. See oleks aga märgist kõrwalelaskmine, kui seda õuenarride pidiämist täitfa bukka mõista. Sellegipärast ei peetud neid õuenarrifid mitte waimlifelt alamalleiswateks, sest nende seas oli paljugi waimurikkaid, millede kütkestawus õe-ringkondades meeldis, ja õeuringkonna pidustustel tohtis nii mõnigi pilkaw=teraw ütetus ülematele nende poolt näosje paisatud saada, kuna see praegusel trükiwabaduſeajal mitte wõimalik ei ole. Kuulſate õuenarride ajalugu on peaaegu niifama wana, kui inimeste ajalugu. Wähemalt ulatab see ajalugu mythologicalistesje ajajärkudesje. On kindlaks tehtud, et Persia kuningad Cyrus, Darius ja Xerxes õuenarrifid pidaſiwad. Ka Aleksander Suurt ümbritſeſiwad õuenarrid, ja peale Augustuſe on Rooma keisritel Rommiku=, Greeka= ja Italiamaadelt toodud õuenarride wahilpidamine wäga moodis.

Saksjamaal leiame meie Karl Suurel eſimeſena

õuenarri Verenaufi, kelle üle keegi Prantſuſe krooni=kus kirjutab, et ta keisrit wäga waimustanud, ja sellest ajast algades leiame meie igal Sakſja keisril õuenarrifid.

Õuenarride . . . Täielikuks õuenarride õitſeajaks **täielik õitſeae** Saksjamaal tuleb XVI aastajada **Saksjamaal . . .** pidada, mil see komme juba nii üleüldiseks oli ſaanud, et maja, kus ſarnane olewus puudus, küllalt aristokratlikuks ei peetud. Iſegi ſuured kirikuifad tarwitaſiwad õuenarrifid.

Kuigi 789. aastal, Karl Suure ajal, ſarnane kord maksma pandi, et piiskopid, abtid (ülemmungad) õuenarrifid, filmamoondajaid jne. pidada ei tohtinud, ſiiski ei olnud ſarnafel keelul tegelikult mingiſugust tähtſuſt. Leidus iſegi ſarnafeid waimulikka, kes kirikumantli õuenarri ülikonna wastu wahetaſiwad. Nii oli Franz d' Abra de Raconis, kes 1646. La=vaux maakonnas ſuri, kardinal Richelieu õuenarr. Näituſeks oli õuenarr Francois de Boisrobert Prantſuſe teadusteakademia aſutamife mõtte algataja (1662. a. ſuri ta Ludwig VIII ajal linnanõunikuna).

(Sürgneb.)

Kirjandus.

O. Grossschmidt: „Elutöö palk.“ Näitemäng lauludega kolmes järgus. M. Hermann trükikoja kirjastus, 54 lhk., hind 35 kop.; iga korra etenduse pealt on trükikojale 2 rubla maksta

Kaebatakse, et meil algupäralsi näitemängusid ei ilmu — hr. Grossschmidt lupsib neid walmis, niipalju kui aga soowite. Mis näitemängult — liiatigi — weel meie päewil — kõik nõutakse, sellest ei ole kahjuks temal aimugi. Muidu, et hr. Gr. neid (nagu iga-sorti muud towari) kirjutada ei wõi, seda ei tohi ütelda, külaelu tunneb ta hästi. Nõnda saame siis esimeses järgus wana, eluaja jumalakartuses naljakäppa imenud wallakooliõpetajaga tuttawaks, kes kindlas lootuses Issanda abi peale ka sellega lepib, et nüüd koha oma senisele abile jätma ja naise ning tütreka kuhugi küla sauna kolima peab. Tema järeltulija on sellesama weega ristitud ja walmis wana kooliõpetaja tüdarta ära wõtma, wanapaari oma juurde jätma — enese wanemad peab ta muidugi ka oma juurde wõtma — küll Jumal aitab, et seal, kus enne kolm nälga nägiwad, kuus ja wõib olla weel enam sõõnuks saawad.

Teine järk on enam kontsert. Uuel kooliõpetajal on laulukooriharjutus. Anna Haawa „Ei saa mitte waiki olla“ lauldakse läbi, ja et lühikesed laulud ikka lühikesed on ja hr. Grossschmidt pikemaid tarwitab — tüki kaks wiimast järku on nii kui nii mängimiseks liig lühikesed — siis on ta selle kunsttükiga walmis saanud ja A. H. laulule suure osawusega

weel kolm salmi juurde luuletanud, — ütlesin ju, hr. Gr. käes on iga asi — „netu“. Lauldakse weel tühte teist hr. Gr. laulu kuus salmi ja siis „Pidu lõpeb, pidu lõpeb, pereidekene.“ „Elutöö palgast“ selles järgus enam kõnet ei ole. Oleks ehk ka wana moodi, jända peale tühe ja sellesama ainega. Aga mõtelge, missugune uus „trikk“: näitemäng ja kontsert korruga.

Kolmasjärk mängib siis saunas wana kooliõpetaja juures. Uus on laulukooriga wanamehe tüdarta saatma tulnud, kes linna teenima läheb, et oma palgaga wanemaid toetada. Jällegi oleks kontsert oodata, aga õnneks ei tule sellest wälja midagi, pea-diskandilaulja, wallawanema tüdarta, ei tule armukadeduse pärast enam laulma. Weel kord pakub kooliõpetaja Salmele oma käit, aga see arwab, et siis kolmekümne aasta pärast jälle koolimajast sauna kolimine ees seisab, ja ei taha. Lõpp.

Õige mõistlik tüdruk, see Salme, kahju, et tema kui tüki peategelane tüki keskel ei seisa, tükil ei olegi keskkohta. Salme wahest armastabki uut kooliõpetajat, ehk hr. Gr. seda küll selgeste ei tea, aga Salme poolt kooliõpetajale saadetud hr. Gr. salmikute järele peaks seda arwama. Siin oleks nüüd paras koht olnud hingeheitlust nähtawale tuua, kaine mõistuse wõitu armastuse üle, aga nähtawaste ei kuulunud see hr. Gr. ülesannete hulka. Tema tahtis elutöö palgaga tegemist teha ja see aine lõppes esimese järguga käest otsa, kaks wiimast kõlguwad siis tükil niisamuti ballastiks küljes.

A. K.

— Divertissement. —

Prometheus.*)

Goethe järele.

Zeus, kata oma taewast udupilwedega,
 Ja harjuta, nagu laps, kes takjaid peksab,
 End tammikus ja mägedel.
 Minule pead sa süiski jätma maad
 Ja koda, mida sina ei ehitan'd,
 Ning kollet, mille leek
 Sind kadedaks teeb.

Ei waesemat tunne ma
 Päikese all, kui sind, jumal!
 Sa majesteet,
 Kes sa rumalaste ohwrisuitsust ja palwetest elad,
 Sul oleks hukatus käes, poleks kerjused ja
 lapsikud mitte
 Lootusrikkad narrid olema.

Kui ma alles laps olin, ei tundnud ma õiget teed,
 Ja tõstsin eksides oma silmad ülesse,
 Nagu oleks ülewal
 Üks kõrw, kes minu kaebtust kuuleks,
 Ja süda, nagu mul, kes aitaks jõuetul.
 Kes warjäs mind titanide toore jõu eest?
 Kes päästis mind surmast ja orjawiitsadest?

Kas seda wabaduse järele jaminezw süda ise ei
 tein'd?

Ja petetud noor hing, sa saatsid süiski tänu
 Siit magajale ülesse.

Ma sind austan? Misesest?
 Kas oled sa üalgi waigistanud walu waewatul?
 Oled sa kunagi kuitwatanud pisaraid koormatul?
 Kas mind ehk ei tagunud meheks
 Kõige wägewam aeg ja see igawene saatus,
 Minu ja sinugi sundijad?

Arwasid sa, et ma elu saan wihkama,
 Siit põgenema, et mu soowid
 Kõik täide ei läinud?

Ei!
 Sün ma seisan ja loon weel inimest,
 Minu sarnast sugu,
 Kes kannataks, nutaks,
 Kes elu maitseks ja rõõmustaks
 Ja nagu mina sinu ette
 Mitte ei kumardaks.

*) Ilmunud 1698. a. Alweri „Wöhhimöötabes.“ R. Ebbti kirjastusel Tartus. — Algukskeele järele weibi parandatud.

Nende karriera.

W. Wolfers'i roman Sakia näitlejate elust.

4.

Rudas see tühine lõbuotfimine ometigi tõsiseks tundmuseks võis muutuda?

Langenfelden polnud kunagi selle üle mõtelnud, ta ei hoolinud iial oma tundmustest.

Nüüd aga, kus ta veel Emma sooja ligiolemist aimab, kus ta oma huultel veel temateise huuleid tunneb, kus ta veel tema naeru näeb — ah, see naer... ja tema palveid kuuleb, nüüd tunneb ta, et temas tõsine tundmus peitub.

Ja kõik see lõppes, lõppes nüüd korraga...

Uga Emma on praegu veel selles väikeses toates, kus ta temalt kuuma, kuuma suudlemise oli saanud, ta on veel seal... magab ta?.. ta võiks veel kord teda näha, viimast, igaveste viimast korda... Mõne tunni pärast sõidab ta siit teise kaenlas olles ära.

Do! Teise kaenlas!

Langenfelden kargab üles. See mõte on temale välja kannatamata. Ei... ta peab veel kord minema... Ta tõmbab uuri taskust välja... hilja on... teenistusekohused ootavad teda.

Teenistusekohused!

Wastituse juba käib üle Langenfeldeni keha.

Ta paneb ennaft riidesse. Teener tuleb ja paneb midagi tema ette lauale. Tema peab keerleb ainuke mõtte — teise kaenlas.

Lümmatav, kuum hommik. Päike kõrvetab.

Trompet kutsub teenistusesse. Piff püstitikkude rida liigub edasi. Nägemata waenlane, võitlus. Keegi ei saa täna maiori rahulolemist ära teenida. Langenfelden peab oma rooduga metsa peitu minema, sealt tagasi tulema, aga mingijugune eksitus tuleb ette.

— Baigal!

— Herra leitnant Langenfelden, ma käsiksin teid saltadena... saltadena edasi liikuda!

— Kuulen, herra maior. Paremale poole?..

— Ei, tuhat kuradit!.. Paremale... paremale poole! — Kurat võtaks, teie peaksite rohkem tähelepanelikum olema!

Langenfeldenile tungib veri näkku. Ta ei suuda enam aru saada, mis parem või parem pool on... Tema peab pöörleb ikka mõte — teise kaenlas!..

— Herrad ohvitserid!

Langenfelden seisab ohvitseridesalga seas, ta kuuleb võimsat, teravat ja riidlevat maiori häält, mis temaga kärgib, aga ta ei saa millestki aru, see hääl kostab nagu kaugusest tulevat ja kaugusesse kaduvat. Tema pillgi näis unistaw olevat, kui ta maiori mundri nõõbi peale eksis, mis päiteise käes järas. Ta mäletab minewast böb ja tuletub meelde, et tunni aja pärast rong ära sõidab ning teda igaveste Emmast lahutab. Tunni aja pärast!... Tänane ma-nõwer näitab lõputa olevat... Tunni aja pärast teise kaenlas...

Trompet... Ometigi on kõik äraminekuks valmis.

Ometigi viimaks!

Soldatid laulavad.

Paradeülikonnas, kiiver peas, tormab Langenfelden jaama.

Rong läks just...

Raua aega waatab Langenfelden sinnapoole, kuhu rong kadus.

— Tere hommikust, herra leitnant!

See oli Bender, kes paar päeva vöörastemajas teiste arvel oli illeklaasi juures istuda võinud — ta ootas omale Berliini paberid, millede abil jällegi muretalt pummeldada oleks võinud. Ta joobnud näol heljus lai naer.

— Tere hommikust, kas eila palju kuumeldasite?

Langenfelden pööras temale sõna lausumata selja ja lahkus pikkal kõnnakul.

Zuruplatfil trehvas ta maiorit.

— Palun teid, herra leitnant, lõunaajaks minu poole tulla!

— Kuulen, herra maior.

Poole tunni pärast oli Langenfelden maiori juures.

Maior pööras ennaft Langenfeldeni poole lahke jutuga. Ta oli ise ka ju noor, kuid teenistusekohuseid ei pea unustatama.

Langenfelden waatab maiori tõsisesse, habemega kaetud näosse. Maior teeb temale isalikka noomitusi. Tema ei kuule. Korraga muutuvad maiori näojooned — Langenfeldeni filmade ette ilmub Emma nägu... ta nagu näeks isegi tema walgeid õlasid...

— Ma ei saa üleüldse aru, kuidas teie ometigi nii kaugele võisite minna, — räägib maior ja wätkib filmapilguts.

— Kuulen, herra maior! — wastab Langenfelden masinlikull.

Maior astub saumu tagasi ja tõmbab kulmud kortsu.

— Mis?

— Kuulen, herra maior!

— Herra leitnant, minge koju, — sõnab maior terawalt ja käsikwalt, — ja oodate minu määruseid. Langenfelden lahkus.

7.

Kui Emma Berliini oma korterisse jõudis, torkas temale kiri filma, mis laua peal oli. See oli tema peigmehe käest, kes teatas, et nende wahel kõik lõpetatud olla.

Seda oli oodata. Tuttawaks saamine oli nii sama rutulik olnud kui lahkumine. Viimastel nädalatel, mis Emma Grinhainis oli, jäi nende kirjawahtetus ikka harwemaks ja harwemaks, ja see oli ainult

teatawal põhjusel arusaadaw, kellel kõik ruttu pähe hakkab, see unustab ka ruttu. Seda teab igaüks, kes kordki näitelawale on astunud. Kes kohe armastama hakkab, unustab ka ruttu.

Ta ei suutnud veel oma asjugi wälja pakkida, kui postiljon teise kirja tõi.

Arthuril käest!

Täis kuuma armastust ja igatsust.

Emma luges selle faks korda läbi ja jäi mõttesse.

Imelik . . . ja temale näitas see kõik nagu kaugelet minewikust olewat, nagu temast kaugel seiswat. Mida kaugemale ta Grünhainist jõudis, seda tahwatumaks jäi temale see linnake ja kõik, mida ta seal läbi elas. Ja kui ta oma korteri uksel sõidutolmu woorimehe pealt maha astudes ära raputas, oliwad kõik wiimaste päewade juhtumised unustatud. Tema mõtted oliwad liig sügawasti olewikuga hõimlemas ega suutnud minewikku rännata.

Siiski oli waja wastata.

Ta otsis kummutist toreda tindipoti, mis tema äraolekuni seal oli seisnud, wälja. See oli kellegi kingitus. Tint oli ära kuiwanud. Ta walas wett peale, segas julega weidi ringi ja hakkas pikkamisi kirjutama. Tihti seisatas ta ja mõtles järele. Seda-mööda kudas kirjutatud read kuiwawid ja selgemaks läkswid, seda selgemine hakkawid tema pilkude ette ka jelle näojooned ilmuma, fellele ta kirjutab. Näkid juba hakkas sulg kiiremalt ja peatamatalt liikuma. Need kerkiswad nagu iseenesest paberi peale nähtawale, kuna kirjakirjutaja näol puna peegeldas.

Ta kõlastas, ja talitajanna ilmus.

— Wisake see kiri kohe postkasti, ma pean veel wälja minema, kuna see kiri täna ära tuleb saata.

Teisel hommikul ei olnudki temal enam meeles, et ta Langensfeldenile oli kirjutanud.

Druid häälitjusharfe keeled hakkawad juba kergema puhangu puutumisel helitema, aga waitiwad ruttu ja nad unustatakse pea, sest nad ei fanna ene-

sega jõudu ühes, mis fajahäältsufi elule futsufswid Nad kaowad, kui puhang möödas on, ja helisewad jällegi, kui uus tuulehoog neid puudutab.

Hiisugune oli ka Emma süda.

Ta sündis ilusamas ja kirjumas paigas, kus alati deforatsioonide muudatusi ette tuleb, fatus juba lapsepõlwes näitelawale. Ta oli õppinud seda armastama, mis näitemängujuht temale osaks oli määranud, ja sellest ilma piimata lahtunud, kui etteitleja märguandmijel eesriie alla lasti.

Teatris algasiwad proowid, näiteetendused, lustilik näitelawaelu, millesse ta kogu nooruse fuumusega uppunud oli, sellest hakkas ta jälle heal meelel finni ja mitte kunagi ei tulnud temal enam Arthurit meelde.

Kord õhtul kõlistatakse tugewaste. Ta fuuleb tutawat häält . . . Uks awaneb, ja ta on tema kaenlas.

— Arthur!

Jah, tema ta oli.

Nende huuled ühinesiwad . . .

Lamp põleb, theemafin kahjeb, wäike äratuskell tiksud ahjusfirmi peal . . . ja Arthuri ning Emma wiimaseid nelja lahtumijenädalaid nagu poleks olnudki.

8.

Arthur ei olnud enam ohwitser. Ta oli wäetee-nistusest ennast wabaks wõtnud.

Kirglus kohas nagu õudse uduna tema mõtetes ja tundmustes ja futjus tema hinges wabanemise tungi elule, kui maior teda mõneks päewaks koduse aresti alla pani. Eluüha, mis remas Grünhainis oldud aastatel suikuma oli lõõnud, ärkas uuel jõul. Tung kõigi magusate, joowastawate elulõbude järele oli wõimata suur. Wiipea kui ta aresti alt wabaks sai, palus ta ülemuselt enesele paar päewa puhkeaga, et Berliini sõita. (Järgneb.)

Ü l e w a a d e.

Wäljamaalt.

Sofiaft. Wene regisjeur Bulgarias. Regisjeur hr. Swanowski, kes talwel Krasnki juures ametis oli, astus Sofia tuninglitus teatris ülemaks regisjeuriks. Sawin, Rar-pow ega teised pealinnaregisjeurid ei usaldanud hea palga peale waatamata seda kohta wastu wõtta.

Londonist. Elektrimuusika. Londonis seati elektrilambid üles, mis teatud mõju all muusikalisi helisid kuulda-wale tõiwad. Kuuldufswid wäga meelidwad melodiad ja ka Ingliise hymuus tuli ilusaste kuuldawale.

Italiast. Itallaste teatrite armastuseft ja lugupidamifst annawad ehk alamafseiswad arwud tunnistust. Siin on üle-tõidse 1517 teatrit, ifegi farnastes wäitestes alewites nagu Dzzono (450 elanituga) ja Camponoro (10⁰ elanituga), on oma muusejeteplid. Efimefes on tats teatrit (üks nendest Rossfi teater), teises — Garibaldi teater.

New-Yorkist. Siinse juurema loomaata kapellmeister lastis loomadele kontjerdi anda. Lõwide, tiigrite ja teiste loo-

made puurid seati 60-mehelise orkestri ümber ja kontjert algas. Ragu Amerika ajalehed teatawad, walanud elewant fuuri pizaraid. Lõwid jätnud kihafõmmise järele ja hakanud kuulama. Hundid ja tiigrid fatunud suurde waimustufesse. Karud, pödrad ja kited hakanud tantfima. Chopini walfs pannud loomad heasje meeleolusse, aga tema leinamarasfi kuuldes hakanud paljud loomad huluma.

Soomemaalt.

Kus on Soome „Kalewala“ fündinud? Selle küsimuse peale püüab wastata Soome teadufemees prof. Kaarle Krohn oma fuurema töös „Kalewan runojen historia“ seitsmendas osas, mis neil päewil trükitif ilmus.

Kõige pealt arwab prof. Krohn kindla olewat, et seda küsimust mitte teeme „Kalewala“ kohta ühel hoobil ette ei wõi panna ega wastata, waid üfikute osade kohta. „Kalewala“ laulud on mittmel ajal ja mitmes paigas fündinud. Suurem ja tähtsam osa „Kalewalaft“ — lugulaulud — on lahtilemata

Lääne-Soomes sündinud. Nende arv on 23. Praegu niisama suur on nende „Kalewala“ lugulaude arv, mis Eesti laulu on võrreldav, nimelt — 20. Ingerimaalt on ainult kaks lugulaulu pärit. Põhja-Karjalas pole wististe ühtegi laulu sündinud, kuid karjalaste osa kuulsa rahwa-eepose sündimises ei saa siiski maha jätta. Karjalased on nimelt Lääne-Soomes ja Eesti ajalul walmisepirised laulusid aegade jooksul kadumise eest alal hoidnud, oma juure luuleande abil neid kõrgema kunstitajuse ni wälja arendanud ning ühikud Läänest ja Põst tulnud lugu- ja tundelaulud suures kookföralisteks luuletöökts ühendanud. Nad on seega läänejoomlaste ja eestlaste, ehsalgse laulude loojate, ning „Kalewala“ kookupantija wahel wahemeesteks olnud. Põhja karjalaste hõweldamisetööta oleks praeguse „Kalewala“ eepose sündimine wawalt wõimalik olnud.

„Postimees.“

Wenemaalt.

Hartowist. Wene lehed kirjeldawad iseäraliktu warguse-lugu, mis aga liig harilik on: Waröschewi jaamas wõeti kaupmees Schmidt sellepärast kinni, et ta lautjanna Grufus-taja taelaehet, mis 10.000 rbl. wäär, ära on warastanud. Hartowi kaupmees Schmidt ligines ilusale ooperilauljannale Grufustajale ja löi kogu oma waranduse 70.000 rbl. läbi. Nüüd hakkas naisterahwas tema wastu kilmats jääma. Schmidt soomis, et naisterahwas tema wastu endiselt lahte oleks, korjas weel oma wiimajed rublatejed kottu ja kinkis temale tema tuludõhtul briljantidega ilustatud taelaehet, mis 10.000 rbl. maksis. See oli ta wiimane. Naisterahwas ei soowinud aga kauem temaga sõprust jagada. Siis otustas kaupmees, kas wõi osagi oma waranduseft kätte saada, läks Grufust-taja korterisse ja warastas oma kingitud taelaehet ära. Neiu andis sellest politseile teada. Schmidt sõitis Hartowist ära Riiewisse, telegrammid oliwad aga tema kinniwõtmisets wälja saadetud ja Waröschewi jaamas wõeti ta kinni ning tema juurest leiti taelaehet. Schmidt langes kogu ni kurb, meelesäraheitlitsuse meeleoluse ja tahtis mitmel korral waguniak-naft wälja korata. Shanbarmite faatel wiidi ta Hartowisse.

Moskwaft. Minewal pühapäewal maeti siin prowintsi-artist W. W. Tšharsti (Tšhästjakow) maha. Kadunud läks wiimane Wene tragöödiangelane, kes Ostrowski „Dnnetu-tes“ ni juurepäralist tüüpuft suutis luua, hauda. Tšharsti teenis näitelamal 46 aastat. Kadunud jäi poeg järele, kes Moskwa teatritoolis kooktimide ajaloo üle praegu ettelugemisi peab.

Kasanist. Siin suri teine tuntud Wene prowintsinäit-leja Marowski ära. Kadunu kannatas waimuhaigusehoogude all ja wiimajest etenduseft koku minnes poos ta enese ülesje. Tema oli tuntud näitlejanna Swjetlowa wend.

Peterburist. Siin algas kewanene teatritehooaeg nä-balaga algul peale. Peatame selle juures weidi, et ära näidata, misluge me näidenbittega Wene teatrid oma järgnewat hooaega algasiwad: Maria teater algas muusikalistise toobetega, awa-miseõhtul toodi Wagneri „H e i n i k u l l a l“ ette. M i c h a e l i teatris algasiwad faksateeljed etendused. Esmisesets tuli Hei-jermans'i „Der Brandstifter“ (Sittitaja). Uues, Meslo-bini teatris algati Sologubi draama „Wäitje turjawaimuga“. Teater Konserwatorium on igal kewadel oma tege-wust mõne Italia ooperilauljanna etteastega alanud. Tä-nawu niisamuti, muud kui selle wahega, et lauljanna asemel laulja (tenorist) Angelo Pintucci ette astus. P i r i t a l i s e s draamas „Ernani“ laulis ja näitles ta awamiseõhtul peoosa. P a s s a g e algas „Walkatu neiu“ ja „Cabaret Saborowi juures“ — komöödiatega, peale.

— K a u n i s k u n s t i s e l t s k a d u m a s. Esmaspäe-wal oliwad pealinna rahwasilitooli ruumides Ar. Wilbuiche-witsh, esimepaabi Casarewski teiste eestseisuse-liitmetega ühes kooolekut pidamas, kusjuures kaks ülemalnimetatud herat oma ameti maha paniwad. Nagu näha on kaunis kunstiselts „surnult sündinud“ asutus, olgugi et tema asutusjst sarnased kuulsused nagu Sawina, Repin, Dawõdow, Warlamow ja teised aja wõiswad.

— D r a m a t i k a l i s t e k u r s u s t e m ä l e s t u s e p ä e w. Tänapu aasta saab jellest 20 aastat täis, mil dramaitalised

kurused teatritooli juures olemas on. Teatritool ja tema juures olemad dramaitalised kurused on küll mäletamata ajast juba olemas, kuid iseisemaks saiwad nad ainult 1890 aastal. Üks esimestest õpetuseandjatest oli Welsandri teatri näitl. N. S. Wasšiljewa.

— S o l o w j e w i j u b e l e u m. Maitkuul saab 40 aastat sellest täis, mil praegune muusikaproffessor ja komponist So-lowjew oma tegevust algas. Muusikaline ilm mõtleb suure-päralikemat austust illes näidata.

— Wäitje teatri näitlejanna Kaschinstaja palus politseid abits, sest temale oli igapäew telegrafist teel mitmesugused äh-wardusi saadetud. Politseil läks korda mõnda isikut kinni wõtta, kes ähwardusi oliwad saatnud.

Kroonlinnast. Täitke siinse „Peategewa seltsi“ ajaloost oleks näitemängude nimekirj olewat, mis siin ette on kantud — maha arwatud perekonnadõhtud. 1884. „Üks ekfintud imi-mene“. 1885. „Duhalabidawalitus“, „Üks öö Tartus“, „Mulgi mõistus ja tarkuse tarkus“, „Pinnas ja maal“. 1886. „Anna ja Piisa“, „Sada watta tangusoola“, „Kaduse ohw-rid“. 1887. „Kudast nõdiast saab?“, „Mihkel ja Piisa“, „Häbemata kofilane“, „Wirrwarr“. 1888. „Kroonu onu“, „Sullu Hanju abiga“, „Kaks rumbi kookumees“, „Kihlatud“, „Leppimine jumas“, „Kolkmefordjed kockjad“, „Poišmehejed“, „Jnimese hind ja wäimehe wäärus“, „Hajjade wiisi“, „Jõululingitused“. 1889. „Kobutäija“, „Woržturu linna bit-germeister“, „Koit ja Hämarit“, „Kadri“, „Arthur ja Anna“, „Erane mult“, „Wenapoeq ouuna“. 1890. „Mõrja ja mä-rasfejad“, „Dooni“, „Teie käju peale, herwa leitnant“. „Kõrwa-lops“. 1892. „Käteajamine“, „Luige Piisu“, „Njunini kock-jataup“, „Kolkmeördjed pulmad“, „Kingsjepp Piits“. 1893. „Muru Mitu meelehaigus“, „Wõwotat tohtriametis“, „Went-satad kockjad“, „Pirijärwe rentnit“, „Keisri tuue päraft“, „Uhtus tuleb eime langemist“. 1894. „Järeleandmata“, „Kalewi kannupoisid“, „Paitoinas“, „Maja maantee ääres“. 1895. „Suured jagadused“, „Kajupoeq“. 1896. „Ubumäe kuningas“, „Jutta“. 1897. „Wõtoholi õnnistus“, „Maie mõte“, „Oksjon“. 1898. „Dr. Lutsu kockjareis“, „Murjalainud näite-mäng“, „Pila Peetri testament“, „Üks peab abieluse heitma“. 1899. „Hall mantel“, „Enejetapja“, „Kingu Laos“, „Jaska härg“, „Maie ja Mihkli kockjad“, „Sõmahi“, „Depoeq“. 1900. „Suured waimud“, „Murdwargus“. 1901. „Kes teab, mis-jooks see hea on.“ 1902. „Mardi õhtu“, „Looftud peigmees“, „Kuller“. 1903. „Rätsep Öht“. 1904. „Kihlataart“, „Tõnus“, „Wagaduse kätte all“. 1905. „Punga Mart ja Uba Kaarel“, „Mis päraft surma sündis“, „Kudast meie ajal kofitafie“, „Kofilane“, „Pepiku Linda“, „Galastaja õde“. 1906. „Jark-jargult“, „Põrguwirsti tiitar“. 1907. „Wargad“. 1908. „Tuulte pöörtises“, „Pahajed naabrid“, „Meestepõlgaja“, „Murdunud“. 1909. „Kodu“, „Tõrjufjpreili“, „Meie aja kilplased“. Paljud nendest näidenbitseft, mida üle 90 on, on õige jagedaste korratud. Wiletsalt mängitakse ja seltsielu tui-kaft just selle tõttu, et seltsil oma ruumisid ei ole. Ka proe-guel ajal ei seija sinne näitemäng weel nii kaugele, et jeda armustada wõibaks, kui jeda siiski tehud on, siis pole jee armustus, waid wististe mõne billettanti enesekitius.

S. P.—puu.

Lätimaalt.

Riiaft. Lätia laulupidu. Põlani tänapuise ülell-õdise Lätia laulupidu tõlatoja tarwis on arhitekt Pohle walmis-tatud. Kõlatooda oma ruumide poolest on 18.000 kuulaja ja 5000 laulja tarwis armatud; tema pikkus on 100 ja laius 34 silba. Peale selle tuleb weel 3 puhwetturuumi, üks tuba wal-wustpidaja politsej tarwis ja posti- ja telegrafiruumid. Wiimaste tarwis tulewad iseäralised ehitused, mis tõlatojast lahus seisawad.

„Tall. Teat.“

Kodumaalt.

Tartust. Pühapäewal pidas Tartu I Eesti Laenu- ja Hoiuühisus oma aastakooolekut, kus selgus, et ühijusel aasta jooksul 16.384 rbl. 34 kop. puhast kasu üle oli jäänud. D-

justati liitmetele 6% dividendiks anda, kuna muu heategevaks otstarbeks läheb. Muu seas annetati „Wanemuise“ teatri üle 1000 rbl.

Kurejaareft. Eesti selts leiab tarviliku olewat selle poolaasta pidude eeskawa, mis pidutoimefond weebruari algul wälja töötas ja eestseisus heaks kiitis, avaldada. Selle järele on määratud järgmised pidud: 14. weebr. perekonnadõhtu; 28. weebr. basar; 14. ja 28. märtsil perekonnadõhtu; 19. apr. (2. lihw. pühäl) suurem näitemängudõhtu Satja seltsi ruumides; 1. mail maipidu, 16. mail perekonnadõhtu: 7. juunil suurem pidudõhtu eht wäljasõit ja 21. juunil suurem rahwalaulude kontsert. Selle läbi tahab selts oma töösse enam kawatindlust tuua. Neil pühadel, kui pidusid ei ole ja kui see lubatud, tahetaks rahwalikku ettelugemisi toime panna. „Hää!“

Tallinnast. Siinne Wastastikune Krediidühisus pidas pühapäeval, 7. stp. priksimajas oma koosolekut; nähti ära, et 1909. aastal 10.919 rbl. 90 kop. kaju on saanud. Osa sellest kajusummast määrati heategevaks otstarbeks ja muu seas määrati ehitatava Eesti teatri- ja rahwama ja ajatähtede omandamiseks 625 rbl.

„Tallinna Teataja“ järele. „Tõbus talupoeg“ mängiti „Eesti teatri“ seitsmeteistkümnendat korda. Eht küll teispäewane päew oli mänguõhtuks waluud, sest et kolmapäewa, palwepäewa, teatriwalitus mitte kohaseks mängupäewaks ei leidnud, oli ometi teater rahwast täis. Selle järele mõime ojusutada, et kahesilmues etendus mitte tulemata ei jää.

„Eesti teater“ walmistab praegu R. Wosji turbmängu „Ewa“ ette, mis kolmapäeval, 17. stp. mängule tuleb. „Ewa“ mängiti wiimati umbes 6—7 aastat eest „Estonia“ ja leidis lühel ajal õige head wastuwõtmist. Loodame, et ka nüüd, kus ettelanne elutufseliste jõudude käes on, mille tõttu mäng paremat mõju suudab avaldada, täik niijama hästi rahwale meeldida suudab. Seda enam, et R. Wosj kirjanik on, kes rahwa peale oma tehnikaga mõjuda mõistab. Siiski on „Ewa“ toode, mille siis ja aine ka tänapäew meie jeltstonnas aset leiab ja mille problemi harutamine wiist ka tulewitus offüstamatats jääb. Soowime tükkile sooja ofawõtmist. ex!

„Metropolis“ algas esmaspäeval, 8. stp. uus variete- ja cabaretprogramm. Sellekohased jõud on head ja täidawad igapidi variete nõudmisi. Õige ilusad mõju awaldas Tivoli duett, tants ja laul. Wene naljalauljad Orlow ja Schutow astusiwad kui Wene paljasjalgsed ette. Weidi tulunud kujukamiseaine, ometi juudawad nad pealtwaatajate sümpaatia wõita, sest hr. Orlowil on õige ilus bariton. Cabaret's laulis hr. Orlow kõpsid laulsiid ja siin awaldas ta täielikult oma ilusad, haritud häält. Satja humorist Fred Walter on omale kuulsa Otto Reuteri eestjooks wõtnud — ja tema naljalaulud on ofalt ka Reuteri repertoirit wõetud. Kõige enam meelbis mulle M-le Hella Deloni (Die Buppe). Tema ettelanded on peenikesed tooded ja tema ettelande wiis on täieste intim-cabaret laadi. Sellepärast oli kahju, et m-le Deloni kolmandas jaos ette astuma pidi — ümbrus oli juba liig kõrarikas ja tema peened tooded ei leidnud seda õiget „stimmungit“ publikumi seas, mida ta kindlaste teises jaos oleks eest leidnud. Peale selle on lauljannad, tantsijannad ja muud varietejõud. Jgatahes — „Metropolis“ wõib lõbusa õhtu mõõda saata. ex!

„Maria Rehoffi international tournee.“ Ka tänanu ei ole lugupeenud Satja näitlejanna meid — tallinnalasi — oma külastäiguga unustanud.

9. märtsil andis ta näitefetsfond „Wene jeltimajas“ õhjeni „Hedda Gableri“. Wene jeltimaja on wiimasel ajal selle poolest kuulsa saanud, et seal peaaegu iga nädal mõni trobifond „artistid Peterburi teatritest“ gastroleerimas käib.

Kahjuks on tähenatud truppe näidenid harilikult enam kui tõnuad. Näitlejad ise toowad peale ande puuduse weel endi määrinud skitonnad nähtawale (milledest nad Pariisi saloniikka mängiwad). Tõenduseks olgu wiimane Terpigorewi näitefetsfond nimetatud, kes enesele peale selle mõndagi „wõlla“-nalja lubas, millel ei tunsti ega eestetifaga õige wähemat ühijst ei ole. —

Et ma Rehoffi ennem näinud ei oluud — siis läksin ka teda teatama eelarwamifega waatama. Kuid juba teenija tüdruk Berthe (pr. Richter) ja „tante“ Lesman (pr. Ml Fey) katkestasiwad mu kahiluse. Siin oli wälja waltitud — oma ülesande kohase enjemblega tegemist. Teenija tüdrutu liigutused — kätte hoid — tõendasiwad, et näitlejanna ofa wälja töötanud on. Pr. Fey oli kõigile head soowiw, niistefimaline „tante“. Täitupus harilik, kuid hea mängu tõttu huwitaw. Kiiutujega peab weel Max Grimmi kohtundumit Bracki nime-tama ofawalt, trehwas ta suure ilma bon vivant niitähsti grimmis kui mängus. Herrra Henseri Lesman oli naiv teadusest — hoolas ja igaw wanawaratorjaja! Erwi-en'i Elvsted, Wolteri Löbborg oliwad keltmised.

Õlbi kindlaste ofadesje tungitud ja neist hästi aruajadud. Keegi ei jäänud warju ega torkanud liig ilma.

Täit raskus ja tähjus lamab „Hedda Gableri“ — pr. Rehoffi eneselabel. Näitlejannal oli oma keerulijest ofast imekspanemifewäärt peenifene aine — millele meistertit mäng järgnes.

See oli etstfentriilise loomuga Hedda! Tema — kahendatud hinge ja purustatud tiibadega „Metstas“. Õiegi kogu poolest olen ma teda sarnasena kujutanud — nagu teda Rehoffi kehastas; sihwatas aristokraatlik, weidi paljukäminemate ilusate formidtega kaju. Hedda oli demonlik, oli ihaldaw, ühes oma suure individualiteeti ja selle otstarbetufeta. Tema egoismus oli kohutaw, kuid selles tundus igatfus millegi „ilusama järele!“ Põrutaw oli kolmanda waatuse lõpp — kus ta Löbborgi kirjatöö ära põletab.

Meistitu meeleheega paistab ta teise kõige tähtsama sännituse tulde: Nüüd põletan ma sinu last, Thea!

Sina oma täharitu peaga...! Sinu ja Gjerst Löbborgi laps! Nüüd põletan — nüüd põletan sinu last! Surma-waitus järgneb nendele sõnatele.

Tunnud ennast õnnestawas kauguses wiiditaw—nii pühalik tõrge! Siis pääseb kateplagin wallale ja sa ärtad ehmatatult. Kui ometigi jee kateplagin lõpetä!

Junior.

A. T—w üle Rakke. Margid käes, soowitawa näitemängu saadame warsti.

Karl T. Rakweres. Meie toimetusel ilmuwad „Näitelawa“ kaasanded kõik eraamatutena ja kaante wahela kokkukõidetult. Kõik, kes „Näitelawa“ telliwad, saawad kaasanded hinnata. Esimene „Seitsmes käsk“ ilmub „Näitelawa“ 5. numbriga. Üksiku numbri ostjad kaasandeid ei saa. Wõiwad aga toimetusest raha eest tellida.

M—e M—s Siin. Kahjuks ei saa teie tööd „Nais-terahwas näitelawal“ mitte tarwitada. See töö ilmus juba minewal aastal „Näitelawas“. Käsikirja wõite toimetusest kätte saada. Kui muud saadate, eks siis näeme.

Laius-Tähkwere Lauluselts. Teie kurdate, et rohkem pole „Näitelawa“ saanud, kui kolm numbrit tänawu. Tähendame, et meie toimetusel rohkem ilmunud ei olegi. 750 kop, mis Teie saatnud olete, on herra Parmi wastu wõtnud, ja kahjutasunõudmisega tuleb Teil Narwa tema poole pöörata. Et meie Teile lehte saadame, on meie oma waba tahtmine. Ja mingisugust kohustust ei ole meil sinna lehte saata, kust meie raha pole saanud.

Eesti teater „Estonias“

Laupäeval, 13. märtsil 3. korda:

„Seitse kilplast“

Carl Millöckeri kolmejärguline rahwaooper.

Näitejuht P. Pinna.

Muusikajuht A. Wirkhaus.

Hakatus kell 9 õhtul.

Pühapäeval, 14. märtsil 5. korda:

„Kerjus üliõpilane“

F. Zell'i ja K. Genée 3-waatusline operett 4 pil-
dis. Carl Millöckeri muusika.

Näitejuht P. Pinna.

Muusikajuht hr. A. Wirkhaus.

Hakatus punkt kell 8 õhtul.

Kesknädal, 17. märtsil. Esimest korda:

Richard Vossi kurbmäng

„Ewa“

Hakatus kell 9 õhtul.

„Lootuse“ seltsi ruumides

pühapäeval, 14. märtsil

suur

pidu-õhtu

hr. O. Peterson'i õpilaste kaastegewusel.

Hakatus kell 8 õhtul, lõpp kell 3 öösel.

Pääsetähed 50 ja 35 kop. ühes tantsuga.
Galerie 20 kop. Lähemalt müürilehtedel.

Pidutoimekond.

„Estonias“

neljapäeval, 18. märtsil

suur pidu-õhtu

Hakatus kell 9 õhtul,
lõpp kell 3 öösel.

Pääsetähed: 150, 100, 75, 50 ja 35 kop.

Metropol.

Uudis!

tõmbejõud — Jardin d'Hiner.

Igaõhtused etendused uute kohale kutsutud esi-
mese klassi internatsionalartistide (26 inim.) poolt.

Esimest korda Tallinnas

Sred Walter algupäraline Saksa humo-
rist, kes wäljamaal suurt
kiitust on leidnud.

Orlow ja Shukow

ainult lühikeseks ajaks kui Wene kuulsamad
duettistid, kes Peterburi variéte-teatrites suure-
päraliste tagajärgedega ja wõistlusest wäljas-
seiswalt üles on astunud.

Sareffis (1. naister. ja 1. meester.) mitme-
suguste muusikariistade peal
üle ilma tuntud virtuost.

Fravelos

(1 naiste- ja 1 meeste-
rahwas) phänomenal
salajõud ja suurepära-
lised equilibristid.

M-lle Delarmes

Prantsuse kuulsam
tantsijanna ja laulj.
(soubrette.)

M-lle de l'Hiner Publikumi armuosaline.

Vallon

Fata morgana
Elektrifantasiaalne
illusion.

M-lle Darso

Kunstjoonistaja wär-
wideta ja pliiaitsita.

M-lle Dugen & M-lle Levandia

Tyrol'i duettistid

(1 naiste- ja 1 meesterahwas)
Suurepäralised ettekanded jne., jne., jne.
Programmides lähemalt. Pääsetähed hinnad
harilikud.

Hakatus igal õhtul kell 9.
Peale etendust suur kunstnikkude cabaret.
Regisseur Michalini.

Besupaelu, broderie ja fiidi- pitsifid

soovitab odawate hindadega

A. Lintsovi moodikauplus

Garju uul. nr. 38.

Igasuguste

kinnaste, pesu, kraede ja rinnaesiste

spetsialmagasin.

Paul Winter,

Wiru uul nr. 24.

Tellimine aastaks
1910. kestab edasi

„Noor-Gesti“

Modern kirjanduse
kunsti ja teaduse
ajakiri.

Ilmub kodu- ja väljamaa kaastöölise toetusel iga kahe kuu tagant 6—7 trükipoognal-
liste vihtudena suures **in quarto** kaustas kunstiliste kaunistustega ja kaasannetega.

Ajakirja toetavad järgmised kirjanikud ja kunstnikud: J. A. Wik, J. Adamson, N. Aleksander (warjunimi), J. Barbarus (warjunimi), Georg Brandes (Daani), W. Damberg (Läti), E. Enno, Viktor Eglit (Läti), Johannes von Guenther (Saksa), W. Grünthal, Marie Heiberg, K. A. Hindrey, Eduard Juhanson, A. Jungholz, P. Juschkewitsh (Wene), Aino Kallas (Soome), A. Kihberg, W. Koskenniemi (Soome), M. Köstner, H. Laipmann, Gino Leino (Soome), Johan Liim, Bernhard Linde, J. Lintrop, K. Mägi, K. Menning, K. A. Michelson, N. Myhmann, J. Oks, A. Perli, M. Pufits, A. Promet, Kr. Raud, P. Raud, J. Sarw, K. Skalbe (Läti), E. Sommer, Gustav Suits, E. Tammes, A. H. Tammsaare, A. Tasa, Fr. Tuglas (warjunimi), — via (Soome), W. Triif, N. Triif, Marie Uder, A. Uurits, Harald Williams (Inglise) ja t.

Esimene wiht (112+16 lhf.) on ilmunud ja sisaldab järgmiste kirjanikkude töösid: J. Barbarus, Georg Brandes, W. Damberg, Viktor Eglit, Johannes von Guenther, W. Grünthal, Marie Heiberg, A. Kihberg, Gino Leino, Bernhard Linde, J. Oks, Gustav Suits, E. Tammes, A. Tasa, Fr. Tuglas, — via, N. Triif ja Harald Williams. — Esimeses wihus leidub ilustusi järgmiste kunstnikkude poolt: K. A. Hindrey, K. Mägi, M. Pufits, Kr. Raud, N. Triif ja A. Uurits. Kunstikaasanded eralisedena: Kr. Raud'i tödest kolm, P. Raud'i tödest kaks ja K. Mägi tödest üks reprodutsioon.

Teine wiht ilmub märtsikuus. ☉ ☉ ☉ ☉

☉ ☉ ☉ ☉ Iga wiht võimalikult iseseisaw.

Aasta ja poole aasta tellijad saavad „Noor-Gesti“ kirjastuse väljaandeid 30% hinnaalandusega; saatmise kulud kannavad tellijad. Tartus saavad tellijad K. Sööti, Tallinnas A. Buschi ja Peterburis „Uhiselu“ raamatukauplustest „Noor-Gesti“ väljaandeid sellesama hinnaalandusega. Ajakirja poolehoidjate algatusel pandakse aasta jooksva kunstinäituse ja kirjanduslikka õhtuid toime, milledest osavõtmine ajakirja tellijatele maksuta on. Lähem kunstinäitus on tänawu augusti- ja septembrikuudel Tartus ja Tallinnas.

Ajakirja tellimise hind: aastaks postiga 4 rbl., postita 3 rbl. 50 kop., pooles aastaks postiga 2 rbl., ilma 1 rbl. 75 kop. Üksik nummer 75 kop.; väljamaale aastaks 4 rbl. 50 kop. Ajakirja prospekt ja „Noor-Gesti“ kirjastuse katalog saadetakse soovi peale maksuta. Ajakirja proovinumbrite soovijaid palutakse aga 75 kop. makides kaasa lihada.

Ajakirja kuulutuste hind: teksti ees ja kaantel terve lhf. 16 rbl., pool lhf. 8 rbl., weerand lhf. 4 rbl. Teksti taga terve lhf. 12 rbl., pool lhf. 6 rbl., weerand lhf. 3 rbl. Soovitame ajakirja kuulutamiseks iseäranis raamatukauplustele, kirjastajatele, kunstiasjade kauplustele jne.

Ajakirja talituse asemel on K. Sööti raamatukauplus Tartus, Aleksandri uul. 5. Tellimisi ja kuulusi wõtawad vastu: kõik Gesti ja Saksa raamatukauplused Tartus, A. Busch Tallinnas, „Uhiselu“ Peterburis (Офицерская, 5), cand. E. Enno Walgas, A. Küng ja J. Karu Pärnus ja Songi Wõrus. Kus talituse asetäitjaid ei ole, palutakse otse talitusele tellida.

Toimetusele ja talitusele määratud kirjade ja rahasaadetuste aadress: Ajakiri „Noor-Gesti“ Tartus (Юрьевъ, Лифл.).

Wastutaw toimetaja ja väljaandja: **Gustav Suits.**

Toimetuse sekretär: **Bernhard Linde.**

Kujutawate kunstide ajakirja toimetaja: **Nikolai Triik.**

„Postimees“

Tellimine 1910. aasta peale festab edasi.

Enam kui ühe inimesega on „Postimees“ käinud; 54-dat aastat algab ta. Kästi ja kurjast aegadeft läbi käies on ta ühes selle rahwaga, teda ta jõudu mõdda alati teeninud, tašwanud ja tugewamaks läinud, wäikeft ja tehwaft nädalalehetest aegamõdda suureks, uue aja kõrgusel seiswaks, igapäew ilmumaks poliitikalijeks, majanduslijeks rahwa healekandjaks ja kirjanduslijeks jooks päljunud¹⁾.

Iseäralist hoogu on „Postimees“ wiimase 12 aasta jooksul oma praeguse toimetaja ja wäljaandja juhatusel wõtnud, kes Eesti rahwuslike-demokraatijele edumõtte oma lipule on kirjutanud. Rahwusline-demokraatiline edu on ainult konsituufionlijel Wenemaal kindlustatud.

Eesti rahwa kõigeilgne waimline, majandusline ja poliitikaline edenemine on ainult siis mõistetaw, kui laialijed rahwajalgid omawalijuseft wallas, maatonnas ja tuberman-gus, kiriku, kooli ja kõihtu põllul oja wõima peawad, kui nende meelele ja teelele igal pool tarwilik tähelepanel ja lugupidamine osaks saab.

„Postimees“ usub kindlaste, et ta uuel-aastal Eesti tütred ja pojad hulgani teda selles mõttes toetama õitawad ja kõiti tatištuft meie ühijel teel ära wõita aitawad, nii et meie rahwas tähhjal kohal Käänemere rannal õitjeb ja kaswab ja elawaks läänepoolsetks walliks sellele suurele riigile saab, kelle saatust ta jagab.

„Postimehe“ toimetuses on alalijelt tegewad: Pea-toimetaja cand. jur. **J. Tõnisson**, neuu **M. Bekker**, **A. Hindrey**, **J. Ilwes**, **A. Jürgenstein**, **Dr. D. Kallas**, **D. Liigand**, **A. Loisman**, **A. Paulmeister**, **M. Raud**, **J. Warik**, **Gd. Wirgo**.

Wäikeid kaastõlijist kodu- ja wäljamaal on „Postimehel“ rohtem kui ühelgi teisel Eesti lehel. Sellepärast leiawad „Postimehe“ meergudel kõit kulturailma eluawaldusef rutulijst tähelepanemist.

„Postimehe“ kirjanduslijes osas, jutu-nurgas ilmub hull pikemaid ja lühemaid algupärailijst ja ümberpandud jutufid, kirjeldusij oma- ja wõdramaa rahwaste elust ja looduslest, palasid teaduse ja kunstij tohtta. Muu seas nimetame:

Peatoimetaja **J. Tõnissoni** reijtkirjeldusef lähe-mast **Idast**:

- 1) Konstantinopoli waade;
- 2) Konsituufioni waimus-tus Kulbarwel;
- 3) Rahwaste wennastus Ottomani riigis;
- 4) Noor-Eürgi komitees;
- 5) Mošhee rahu;
- 6) Türtlejed ja alkohol;
- 7) Türtlejed ja tõi;
- 8) Haidor-Pasha — Sassa kulturiline toeništoht Wäite-Mafia rannal;
- 9) Sõit läbi Maamara-mere;
- 10) Smirna;
- 11) Greeka laarestitus;
- 12) Ahtena;
- 13) Klaskita pühäl pinnal;
- 14) Attika linnuwaatelt;
- 15) Greeka ijamaaljus ja futurapüüded;
- 16) Jda äriarahwas;
- 17) Greeka riiklus;
- 18) Ümber Attika ja Euböa;
- 19) Salo-niki;
- 20) Noor-Eürgi healekandja toimetuses;
- 21) Albantia maa ja rahwas;
- 22) Bulgar'ia ja bulgarlased;
- 23) Sofia;
- 24) Serbia;
- 25) Belgrad;
- 26) Serblased ja kõitkatlus;
- 27) Serbia riigimeeste juul;
- 28) Wudapest.

Malijed feuiljetonid **Gd. Wirgo** toimetusel.

1. Kirjud kirjad „wennasrahwa“ maalt.
2. Eesti ajakirjaniku päewaraamat.
3. Teaduste alubelt (kuulilewaated).
4. Wenemaa waimlijed woolud (kuulilewaated).

Peale selle **Gd. Wirgo** reijtkirjad rahwa- ja maa-elust Soomest, Rootst ja Norcast, kuhu kirjaniit eestulawal talwel ja kewadel toimetuse ülesandel reijšima läheb. **Jaau** kirjad Hiinamaalt, mille ehtmene oja „Postimehes“ nii palju huwitust äratas.

¹⁾ Igemalt selle üle wõib „Postimehe“ juubelia-lbumist lugeda, mis 1909. aastal ilmus. 260 lehekülge, enam kui 300 pilbiga. Tore wäljaanne, ilusal paberil, matšab ühtkõites 175 kop., ilukõites 225 ja 250 kop. „Postimehe“ 3-12 kuu tellijad saawad juubeliaalbumi 50 kop. odawamalt.

Juttudeft, mis tulewaks aastaks järke ootawad, nimetame: 1) Clara Wiebig'i roman „Rist m äe ot-jas“. 2) Palmari Finne „Meie“, fatirlijed fule-joonistusef Soome elust, Gd. Wirgo tõlkes. 3) Palmari Riinto Punane joon. Jutu siju on päewakõnnust tästtaw ja ta meile huwitaw. Riinto näitab nimelt, kudas Soome kilamees uuest joffiallest armuõpetuseft aru saab, kudas uustaste, et see elu nagu nõiawõega uuest teeb, jne. 4) D. Truu: „Agenditu lapjed“ ja „Wäikeje inimese mõtteid“, pikemad algupärailijed jutustusef Eesti elust. Peale selle weel mitmed muud jutub, arwustusef raamatute ja teatri ja mitmejuguuste kunstitõbbe üle.

„Postimehe“ kaasaneteks 1910 on: 1) Bilte-ja naljaleht „Sädemed“, R. A. Hindrey toimetusel; 2) Pil-tidega ilustatud tuukiri „Lasteleht“; 3) Igal kuul ilmum „Noorefooleht“, kus suurelt osalt noorte eneste tõiõõ lei-duwad; 4) „Postimehe“ kalender“, ja 5) „Postimehe“ ilus-tatud feina-kalender. „Lastelehe“ ja mõlemad kalendrid saab iga tellija hinnata kaasa.

Tellimise hind:

Aastas postiga	5 rbl. 50 kop.	postita	4 rbl. 50 kop.
6 kuud	2 „ 75 „	2 „	25 „
1 kuu	— „ 55 „	— „	45 „

Poolikute kuude numbrid arwatatje 2 kop. tiifk ja postima-juks peale selle 10 kop. Wäljamaale 3 korda nädalas saates 7 rbl. 50 kop., igapäew saates 10 rbl. 50 kop.

„Sädemete“ ja „Noorefoolehe“ eest on eraldi juurde maksta: aastas 1 rbl., pooles aastas 50 kop., weerand aastas 25 kop. Üksik nummer 3 kop.

Kuulutuste nonpareille-rida 5 kop., lehe eesotjas 20 kop. Kuu-lutus, mis ühel hooil ka „Edu“ peab illumina, matšab 7 kop. nonpareille-rida.

„Postimehe“ lühendatud wäljaanne „Edu“

ilmub 1910. aastal 2 korda nädalas wana hinna eest juuren-datud kujul edasi. Leht tuleb niikid „Postimehe“ numbrij suu-ruses ja wõib nii joone alla iseäralijte juunuruga siise teada, kus mitmejuguusef põnemaid jutufid awalidame, suurelt osalt neidšamu, mis päewalehes. Iseijšaw piltidega kaunistatud jutulija tuleb manal wiifil iga numbriga ühes. Oma juuren-datud kujul on „Edu“ odaw, aga seisukorra kõrgusel olew nädalaleht. — „Edu“ tellimise hind: aastas postiga 3 rbl., postita 2 r. 50 k., pooles a. 1 r. 60 kop. ja 1 r. 30 k., wee-rand aastas 85 k. ja 70 k., kuus 30 ja 25 k. — „Edu“ poli-tikaline seisukoht on sejsama, mis „Postimehel“. „Eduga“ wõib ta kõit „Postimehe“ kaasandeb ühes saada, kuid siis tuleb tellimisehinnale aastas 1 r., pooles aastas 50 kop. juurde maksta.

Tellimise adreft: „Postimees“ eht „Edu“, Tartus; Wene teeles: Въ ред. газ. „Постимесъ“ („Эду“), въ гор. Юрьевъ, Лифл.

„Postimees“

Wärnu wäljaanne

ilmub juure päewalehena endijel wiifil Wärnu linnas edasi. Tellimise adreft: „Postimees“ Wärnus; wõib ta igast „Postimehe“ tellimisekohast tellida.

Austades

„Postimehe“ toimetuse ja talituse.

Kõige suurem wäljawalik eestikeelsetest näitemängudest on

H. Leoke'sel Wiljandis!!!

H. Leoke'se kirjastusel on üle 70 ilesugust näitemänguraamatut trükiti ilmunud ja ühes ülema trükitavalisuse lubaga mängimiseks saada. Peale selle on minult veel kõiide teiste kirjastajate kulul ilmunud näitemänguraamatud kohe peale ilmumist saada. — Seltsidele, kooliõpetajatele ja näitemängude ning pidude toimepanijatele saadetakse kõige täielikum eestikeelsete näitemängude (lastele ja täitealistele) ja uemate paremafiisuliste raamatute nimetiri (72 leh.) hinnata kätte.

Tähelepanemiseks: Igaale H. Leoke'se kirjastusel ilmunud näitemängule antakse ühes etendamiseluba maksuga mängimiseks tarwilik arv trükitud raamatuid hinnata kaaja.

Carwilikud käfiraamatud näitlejatele:

Rudas wõib näitemängijaks saada. Hind 10 kop. Suhtatus näitlejatele ja näitemängude toimepanijatele. Hind 25 kop.

Markide wastu saadetakse nimetatud raamatud joowijatele ilma postikuluta kätte.

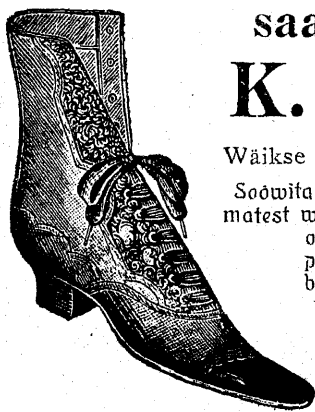
Tellim. adr.: Феллинъ, H. Leoke, raamatukauplus.

G. Rosenberg'i raamatukauplus
 Г. РОЗЕНБЕРГЪ, Wäiksel Cartu maant. nr. 1.
 soowitab paremat Eesti kirjandust, päewapildi-, postkaardi- ja mälestusesalmidealbumisid, kirjutusmaterjali, koolitarwitusi ja kõiksugu muud paberikaupa. ■ Suur õliwäripildide ja postkaartide wäljawalik. ■ Hinnad wõimalikult odawad.

Hülksid „Georgi“

ainult esimises headuses igal pool müügil.

saapakauplus K. Kask,

Wäikse Karja ja Sauna uul. nurgal.

Soowitab suures wäljawalikus parematest wabrikutes uueste saadud ja oma töötoas valmistatud saapaid ja kingasid. St. Peterburi gummikalossisid, head saapamääret, saapapavlasid, maniskaid, kraelsid, kaelasidemeid, traksisid, sokkisid, sukkas'd, wiltlaapaid ja tookingasid jne.

Hinnad kõige odawamad. Kauba keaduse eest täielik wastutus.

Uwalikult. Noored inimesed jõiwad sinasõprust.

— Noh Sergei, kas sa itka armastad wärsstinnat Juuli Wladimirownat? — Olugi et ta rikkas ja ilus on, aga ta on rumal nagu wafikas.

— Tõsi küll, ega ma sellest ei räägi, ma tähendan ainult seda, et ma teba armastan ja wastuarmastust ootan.

Tantsuõpetaja

J. Salmann,

Rõnetund kell 7—9.

Pikal uul. № 47.

Rohu- ja wärwikauplus K. Sosaar

Tallinnas, ringkonnakohtu wastas.

Kõnetraat nr. 462.

Autakeostmisesega!

Berlini magasinis,
 S. Karja uul. nr. 15,
 naiste- ja meesterahwaste
 sügise- ja talweriiete wäljamüük
 igasuguste parajate hindadega.

Sulgla järelejäänud sügise- ja talweriiete ning ruumi punduse pärast oma uueste valmistatud suweriiete tarwis olen, oma äri 5-aastase teiwuse järel, otjustanud kõiit naiste- ja meesterahwaste sügise- ja talwepalitud, niijama ka plüsch- ja riidejakid, wiimase moe järele, paljud siisõestuhinnaga, ära müüa, sellepärast joowatan igaihele, rikkale wõi waelele, jeda juhtumist kasulikut tarwitada, sest igauks wõib hulga raha kottu hoida.

Iga austatud otjiat palun uskuda, et minu wäljamüügi ainus tõelik siht on oma ladu uuendada.

Kõige austusega
A. Taub,
 Pihlaka raamatukaupluse wastas.
Berlini magasin,
 Suurel Karja uul. nr. 15.

Palun tähelepanemist äri adresi: Suurel Karja uul. nr. 15.

rightkult ja auruha peale juhita.

Jakob Liiw'i kirjatööd
 Caulud ja lugulaulud on ilmunud.

Raamat on selles kaustas ja niisuguse paberiga, nagu esimene anne, 300 lhk. Hind lihtkõites 150 k. ilukõites 2 rubla.
 Pealadu G. Pihlaka juures, Tallinnas.

Sõbrannad. — Ah sina, Sofie, armastad siis itfikut? — Jah, wõga hea meelega tahan ma oma sawaleriga itfki olla.
Müügi jaoks. Kats herrat waatawad wäljanäitjusele rehepeksumasinat ja üks ittleb: ma wean kihla, kui teie teate, misjaoks see masin siin on. Müügi jaoks, wastab teine ja wõidab kihlweo.

Kes ei peaks veel tundma
Markus Josselow'i?
 eht teadma, et
Tallinnas,
Suurel Karja uul. nr. 13

Londoni magasin,

kus ainult häid ja tava vastupidavaid naiste- ja meesterahwa walmisriideid jaada võib, mis hästi pasfiwad; heast riidest, moobsa tarwaga, tugew töö, ilus wäljanägemine; pealegi veel imeodanawad hinnad, wiisakas teenimine ja lahke wastutulek.

Tellimiste wastuwõtmine.

Suur kalewikauba jaoskond!

Kewade- ja suwepalituriet, ilikonnariiet, naisterahwa jaki- ja kostümiriideid jne. ka wooririideid ja muud.

Kõik kaubad müün odavam, kui seda wõistlejad teha wõiwad, sest et kõik kaubad otsestele wabrikust on saadud ja kohe wäljamatsetawa raha eest ostetud.

Palun lahkest waatama tulla.

Kõikidele tuntud ja tutaw

Markus Josselow.

Müün ja ostan kõikisugu näitemängude, diwertsifementide j.n.e. õhtude jaoks

parukaid, wärwifid

ja muid näojumestuse (grimmeerimise) tarwitusi.

Müün õpetusi ja juhatusi näojumestuses, parukate ja wärwide pruufimises.

Woldemar Karo,

Tall. Geestli teatri „Estonia“ näojumestaja.

Abt.: Teater „Estonia“, Tallinnas

Palun aadressi hästi tähele panna:
Suurel Karja uul. nr. 2.

Parisi magasin,

Tallinnas, S. Karja uul. nr. 2,
 fowitab alati juures waittus kõige uuemate wäljamaa moodide järele walmistatud meeste- ja naisterahwa

walmistatud riideid ainult parematest riidesortidest, ilkitoreda pasimifega ja oma töötoas tehtud tugewa tööga.

Palun aadressi hästi tähele panna:
Suurel Karja uul. nr. 2.

„Näitelawa“ nr. 5. ilmub

kaasandena ja eraraamatuna Hermann Heiermans'i kodanline komöödia

„Seitsmes käik“,

mis ainult tellijatele hinnata kätte saadetakse.

Osaraamatute tellimisi võib juba nüüd ära saata.

A. Winnal'i päewapildi- töök ojas

Tallinnas, Niguliste uul. nr. 14.

Pärnus, Nüüri uul. nr. 49, . . .

Saapjalas, S. promenadil 132,

walmistatakse päewapildid moobfatele paberitel ja suurendused, tujch, pigment, aquarell ja õliwärvidega alati korralikult ja ruttu.

Kunstnikkudele ja näitlejatele teatud %.

K. Kopjiowski,

Tallinnas, Kopli uul. nr. 2

soowitab kõige odawamalt Rootsi ja muude maade granidist ning marmorist monumentisid, ristisid ja hauakiwa, marmorist laudu ja lettisid, tsementkiwa, kõiksuguste ilusate ja kirjude mustritega, maja- ja kojapõrandate jaoks.

Igaüks, kes monumentisid või ristisid tarwitab, küsigu enne meie juures hindasid ja kujutusi.

I Hambakliinik

Wiru uul. nr. 7, Nikolai majas.

Wastuwõtmine fogu päewa otja.

Kunstliste hammaste labororium.

Hinnad kindlad.

S. Trumann'i

Delikateskauplus

Harju uul. nr. 43.

Soowitan suureft tagawaraft odawate hindadega igasuguseid kirjutus- ja joonistus- tarwitusi ning abinõusid. Niisamuti on ka igasuguseid kunstitarwitusi saadawal.

A. Klaff

Tallinnas, Harju uul. nr. 20.

Kõnetraat nr. 218.

Kõike seltsi
kübaraid ja mütsisid
 oma ja wäljamaa wabrikutest soowitan
 odawa hindadega.
 Anpaklikult mütsitegija
J. Lamberg
 Tallinnas, Wiru uul. nr. 9, oma töötuba.
 Wõtan kasukaid suweks hoiu peale wastu.

Kaubamaja

G. Gutkin

Tallinnas, Wiru uul.
 ☉ ☉ Demini wastas.

☞ Suur ladu ☜

riideid ja kalewifortsiid näitelawa sisseseadmiseks. Näituseks: wärwifist kalewit eesriiete jaoks, kulisside riided, näitelawa põrandawaibad, mööblite üleriided igas muftis ja binnas. Kardinaid, portiereid, ja muud näitelawa ilustused. Odawamad ülikonnad teatrie garderobedele.

Peale selle suur ladu igasugusest moadfateft oma ja wäljamaa riidewabrikute willastest, riieft, nagu: liidiriet, kalewit, drappi ja cheviotti on alati tuures wäljalikus laada.

Pulmade kaasawaraks iga seltsi linast ja puuwillast riieft. Naiste- ja meesterahwa riieft kui ka kasukateft.

Mööbliriideid, teppihid, kardinaid, põrandariideid, magamise- ja reisisekkisid, pleefisid, päewa- ja wihmawarjusid. Profesfor Jägeri listemilist aluspefu.

Gummimantlid.

Kasjakäüpa ja walmistehtud karwakraesid, kui ka mütsisid jne. Kaubamaja G. Gutkin.
 4 Tallinnas, Wiru uul., Demini wastas.

Wastastikune arusaamine. Kats isikut sõidawad hoburaudteewagunis. Üks sõidab oma taskurättikut, aga et ta teda ei leia, hakkab ta wastastistujat warguses süüdistama, aga rättikut pärast leides on ta nit wiisakas küllalt, et ennast wabandab. Teine wastab selle peale kõige külmawerelisemalt: „Urge tülitage ennast, teie wõistate mind wargaks, mina mäletan teid aga kuini surmani kui kõige häbemata isikut.“

Mt. Suiere, pangadirektor ja linnanõunik, wõtab oma sugulast wäitelinnakaawameest wastu, tes lihawõittepühabetä tema juurde wõõruslele on sõitnud.

— Oukene, Kristus on üles tõusnud!

— Tõeste üles tõusnud! Aga mis finul on? . . . Kas taw juba? Mis üle ja kaebasid?

— Ma palun sind, oukene, aita mind, saa heategijaks!

— Aita mind! Mis ma ei peats aitama? — Aga heategijaks ei taha ma hakata. Küüb sõimatakse parisniffa heategijateks. Wabanda, aga parisniff ei taha ma olla.

— Dnu, wabanda mind, ma ei tahtnud mitte nii ütelda! . . . Minu asjad on jafis, päästa mind, ole minu õnnistegija, päästja!

— Õnnistegija! — Oled ja hulluts läinud, õnnistegija, päästja wõis ainult Kristus olla.

— Urmas ouu, anna andeks, ma olen weidi liig äritatud. Koh, aita mind inimlikult, anna mulle, kui inimene inimesele!

— Sulle anda, jäh, ole hea!

Ta awas oma koti ja andis pangadirektorile ja linnanõunikule 5 rubla.

! Elektrivalgusel !

Deen oma töötojas hommikul tella 9 kuini tella 8 õhtul üleswõtteid.

Pital uul. nr. 49, Tallinnas,

Telefon nr. 577.

Alex. Jurich.

Suures wäljalikus

lõuendist meesterahwa kraed, manistikid ja manshetid, slipjud, trassid, kindad ja sokid, soowitab mõisliku hinnaga.

Robert Gams,
Wiru uulitsal nr. 13.

Ostan ja müün kõiksugu pruugitud maja- kraami ja mööblid ja kõiksugu teist asju ja kraami, kõige wähemast kuni kõige kallimani. Kellel midagi müüa on, palun teptada.

Wäiksel Tartu maant. nr. 6, pruugitud asjade poes.

J. Sommer

Tellimine Eesti Kirjanduse Seltsi kuukirja

„Eesti Kirjanduse“

peale 1910. a. festab edasi.

Kuukiri ilmub Eesti Kirjanduse Seltsi kulu korraldult iga kuu üks kord, vähemalt 500 lht. aastas, ja toob hinnata kaasanena E. Kirjanduse Seltsi protokollid. Kuukirjas ilmuvad sõrdlemisi täielikud kirjatööd, mis Seltsi tööpõllu üfikutute harudega — kirjandus, teadus, kunst, rahvateadus ja kodumaa ja selle mineviku tundmaõppimine — ja nende töövõluga ülewaatlikult tutvustawad ehk uusi wagusid püüawad ajada. Lühemad arwustused kaskuwad hiljuti ilmunud raamatud läbi ja mõõdawad õiglaselt nende hindu. Sõnumed seltsi tegewusest ja „Toimetustest“, koosolekute kirjeldused, keele-, kooli-, kirjanduse- ja ajaloo-toimekonna aruanded, uute liikmete nimed, surmaga lahkunud liikmetele järelhüüded, kasjällewaated j.n.e. hoiawad seltsi ja liikmeid alalises waimlises ühenduses ja osaduses. Uute raamatute nimekiri toob kirjanduse sõpradele kõige wärskemaid teateid uueste ilmunud raamatutest, kuulutusel on kirjastajatele soovitatavaks abinõuks, et wiibimata oma wäljaannete peale tähelepanemist juhtida.

1908. ja 1909. a. awaldatiwad „Eesti Kirjanduse“ muu seas järgmised ifitud järgmistele ainete üle kirjatööd: 1) Keelteadus: Dr. H. Diansuu, mag. V. Kettunen, K. Veetberg, J. Jõgewer, J. Tiik, H. Põld, J. Tammemägi, A. Kull, K. Preisberg, P. Pitta = Anjomardi. 2) Kirjanduse ajalugu: J. Jõgewer, H. Prants, J. Bergmann, M. Kampmann, A. Jürgenstein, A. Liiis, J. Sarw. 3) Arhologia: A. Jürgenstein. 4) Folklore: M. S. Eisen, Dr. J. Luiga, Fr. Michelson. 5) Ajalugu ja kultuura ajalugu: W. Keiman, J. Jõgewer, M. Lipp, Dr. Kallas. 6) Arwustused: a) ilukirjanduse kohta: A. Ritzberg, J. Lawik, M. Luts, J. Jõgewer, Aino Kallas, M. Kampmann, K. Wenning, B. Linde, Dr. J. Luiga, E. Enno, Fr. Michelson, D. Kallas, c) majanduseteaduse kohta: M. Oks, A. Põllusaar, J. Tammemägi, J. Sarw, J. Bergmann, M. Kampmann, H. Põld, A. Jung, A. Kleizmann, H. Walf, g) arstiteaduse kohta: Dr. H. Koppel, K. Saral, h) looduseteaduse kohta: J. Sarw, Dr. A. Liiis, K. K. Michelson, i) usuteaduse kohta: K. Kallas, J. Kuff, W. Keiman, j) kunsti kohta: K. Raub jne., jne.

Tulewasele 1910. aasta aastakäigule on kaastööd lubanud ja ofalt juba toimetuse kätte saatnud: Anjomardi, J. Bergmann, M. S. Eisen, E. Enno, A. Hanko, J. Jõgewer, A. Jürgenstein, Aino Kallas, D. Kallas, M. Kampmann, A. Ritzberg, H. Koppel, G. Köpp, J. Kuff, K. Veetberg, B. Linde, J. Luiga, K. Wenning, M. Oks, A. Põld, P. Põld, K. Raub, W. Keiman, A. Kull, J. Sarw, J. Tammemägi, A. Thomson ja teised.

Peale selle on E. K. S. ajaloo-toimekond toimetusele hulga wanemaid ülestähendusi ja mälestusi awaldamiseks saatnud, nõndasama tutawate meeste kirju. Meie nimetame siin: 1864. aasta Eesti saatkonna juhtumised, Meeruti kooli ajalugu, E. N. Jakobsoni ja Koibula kirjawahetus, professor J. Köhleri kirjad, Dr. Schulz-Bertrami kiri aastast 1870 Eesti tsensurioludest ja poliitikaefiuforrast, J. Hurti kirjad ja muud.

„Kirjanduslist ülewaadet“ täiendatakse uuel aastal sellega, et peale eestikeelse kirjanduse ka wõõrakeelseid Eesti rahwa kohta käiwaid kirjatöösid tähele pandakse. Augusti tehakse juba esimeses numbris, kus „Kolm tähtsat ajaloohallikat weneestamisepäewil“ harutusele tulewad: K. M. Manasseini rewideerimiseaktid, S. W. Schahowski arhiwi dokumendid ja A. J. Koni mälestused.

Kuukirja „Eesti Kirjanduse“ tellimise hind on:

Postiga 3 rbl., talituseasemikkubelt Tartust ise ära wiles 2 rbl. 50 kop., nii Eesti Kirjanduse Seltsi liikmetel, kui ka wõõrastel.

Üksik nummer 25 kop. Adressi muutmise 10 kop.

Wõlgu tellimised jääwad tähele panemata.

Üksikuid numbreid müüwad ja wõtawad tellimisi wastu järgmised talituseasemikud: Tallinnas, A. Buschi raamatukaupl.; Pärnas J. Karu ja A. Küngi raamatukaupl.; Wiljandis H. Leofje raamatukaupl.; Tartus „Postimehe“, K. Sõõrti ja K. A. Kaag'i raamatukaupl.

Saada on weel:

„Eesti Kirjandus“ 1906. 320 lht., hind 1 rbl.

„Eesti Kirjandus“ 1907. 120 lht., hind 30 kop.

„Eesti Kirjandus“ 1908. 472 lht., hind 250 kop. Hinnata kaasanne „Eesti Kirjanduse Seltsi protokollid 1908“, 94 lht.

„Eesti Kirjandus“ 1909. 496 lht., hind 250 kop. Hinnata kaasanne „Eesti Kirjanduse Seltsi protokollid 1909“, 81 lht.

Tellimise adress: Kuukirja „Eesti Kirjanduse“ toimetuse, Tartus. (Wene keelt: Въ редакцію журнала „Eesti Kirjandus“, въ гор. Юрьевъ, Лифл. губ.).

„Eesti Kirjanduse“ toimetuse.

Kukelaul.

Fantasia „Danse Macabre“ järele.

Dõ. Lagendit. Kestvõtund!!
Ergud paharetid üles tõusnud.
Tantsud, mängud hõiskehüüded,
hirmsad võrukaelanäod,
nagu pleekin'd surmulind
tants'wad paberosfid, muud . . .
Kõik nii rõõmsad! Michel on haige,
rahvast petta aeg nüüd õige!!!
Kõikist kostab: Ki! fu! Ki! fu!

Just kui taewas lõõks wälku,
paharetid warsti kaowad,
nagu maa alla waowad!!

Nagu foidu hiilgwail kiirtel,
meelitawatel omadustel
paist'wad „Krem“, „Kair“ ja „Ewa“
1/4 t. 46 t. 20 t. 6 t. 10 t. 6 t.
faat'wad armastajad taewa!!
Gemat walendab „Desert“
10 t. 6 kop.
„Peri“ tõeste palju wäärt!
10 t. 6 t.

Wõtke neid ja suitsetage,
on nad head, siis kiitke ka!
Sutu mõte, kauba maitse,
palun meeles pidage!

Onu Michel.

Paberosfid. Tubakad,
alati kõige paremad.

A. N. Schaposchnikowi tehas,
Peterburis.

Kõnetraat nr. 346.

Minult Pika ja Waimu uul. nurga peal
olewast nr. 43/2

C. G. Kymmeli

õlleladust, mille pidaja hr. C. Hanson on, saab head

Saazer- }
Spaeter- } Bräu

Berliner Weisbier Münchenener
Simonadi Pilsener

Selterfi Märken
Kwasfi ja Saager-
Mõdu Bairisch

Saada igast restoraniist Tallinnas. Tellimisi
wõtawad kõik wiinakauplused wastu.

Pika ja Waimu uul. nurgal nr. 43/2.

☛ Kõnetraat 346. ☚

C. Hanson.

Mis kirjakandja naisterahwast arwab. Mehenaine
on kiri, mis õige adresi järele ära on antud. Meiu on kiri,
mis weel ära pole saadetud. Lest on kiri, mille adresi ära
on kustunud ja uus peab kirjutatama. Wanatüdruk on kiri,
mis posti peale on unustatud ja sealt küsimise järele wälja
antakse.

„Dere kua wa' nuabri Sürka! No, kust na nieb
iad suapad kätte oled suanud?“

„Jah suapad on iad, nendega käi ikka wähemast
oma wiis uastat ää. — Ega kusagilt mujalt nii iad
kruami ei sua, kui ikka

Tallinnast

Bernsteini

juurest, wuata sialt

Suurelt Karja uul. nr. 20.

Sialt suad kamashpialseid, wiesuapa siare-
sid, wuorsuid kroon- eht schewronahast ja
suaparitiet.“ Wä aga adresi umasta

Suurel Karja uul. nr. 20

Bernstein.

Saigewoodi juures. Herr aart, mul on koguni halb
tundmus. Suha on nõdal aega möödas, kus ma teie wasti-
tud õhrinti siisse wõtan ja see ei atta sügugi.

— Enn, see on — siis nii, et teil palawikku ei ole, aga
õitelge, olge head, mis haigus Teil ometigi on?

Wäiksel Karja uulitsal

nr. 1,

Tallinnas

Kõnetraat nr. 98.

Kuldaurahaga kroonitud
1908. aastal.

„Rewalia õllewabrik“

Soowitab head
maitsewat õlut nii
kui:

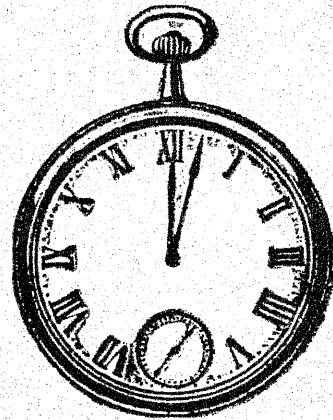
Pilsener,
Märzenbier,
Münchener,
Estonia-Bräu,
Wiener-Lager

niisama oma
Limonadi- ja seltersi-wabrikust

Apfel-Quell limonadid ja kõike seltsi
mineralweed.

Iga kahe minuti jooksul

tööpäewadel walmistatakse ja müüakse

üks koorelahutaja

„Alfa-Laval“

„Alfa-Laval“ koorelahutajate, hinnakirjad
saadetakse soowijatele igal ajal maksuta kätte.

Kaubamaja „Alfa-Nobel“

Peterburis, Omskis, Warssawis ja Odessas.

Ühe Schweitzi uurivabriku

Aralõpetamise tõttu läks mul korda sealt suuremat jagu uurisid ühes ostja ja
fellepärast on mul wõimalik kõiki neid uurisid alla wabriku hindasid wälja
müüa. Kõik uurid ja kellad saawad enne wäljamüümist oma tööraas läbi wa-
datud ja kõik dieti wälja proowitud. Wastutus iga uuri ja kella eest nelja
aasta peale. Kes ei uju, tulgu ise waatama, ja telled jee elamise pärast
wõimeta on need wõinud julgeste postki kaudu midagi proowits tellida, sest

„oma film on kuningas“

Niisama on labus alati suures wäljamalikus igasugu kuld- (56 pr.) ja hõbe- (84 pr.)
asju saadawal.

Kõige auustusega **L. Pirowitschi**

uurideladu Wiru uul. nr. 21, Tallinnas.

Adrejs liht- ja rahakirjade jaoks: Л. Пировичъ, Глиняная ул. № 21, гор. Ревель.

Межевой инжжеръ

Принимаетъ землеустроительныя
работы: землемѣрныя, таксаціонныя,
лѣсоустроительныя, меліораціон-
ныя, введеніе образцовыхъ хо-
зяйствъ, изготовленіе плановъ и
исполненіе разныхъ чертежныхъ
работъ.

Приемъ отъ 8—10 утра Вышг.
Бульваръ № 13 и отъ 4—5 пополу.
Систернская № 1.

Maamõõtja insheener

Wõtab oma peale maade korralduse
tõõsib, nagu: maamõõtmise, hindamine,
metsakorraldamine, eestujulistikude tohtade
sõseseadmine, soode kuuwatamine, kaartide
walmistamine, ajalohaste taluhoonete eel-
arweid, plaanid jne. Annab asjatundlikka
seletusi kõigis maade korraldamise asjus.
Peale selle wõetakse kõigisugusid joonistuse-
tõõb walmistada.

Kõnetunnid tella 8—10 hommikul
Toom promenaabil nr. 13, põllupanga
wastas ja peale lõunat tella 4—5 Runne
uul. nr. 1.

Jngen. Landmesser

Übernimmt Arbeiten, wie z. B.:
Wirtschaftseinrichtung, Vermessun-
gen, Bonitierungen, Forsteinrichtun-
gen, Meliorationen, Einführung von
Musterwirtschaften, Anfertigung von
Plänen und Ausführung verschiede-
ner Zeichenarbeiten.

Empfang von 8—10 Uhr vormittags
Dom-Promenade No. 15 u. 4—5
Uhr nachmittags Süsternstrasse
No. 1.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR